

Názory středoškolských studentů na dobrovolnickou činnost

Kamila Dynková

Bakalářská práce
2022

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Kamila Dynková**
Osobní číslo: **H19368**
Studijní program: **B0111A190011 Sociální pedagogika**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Názory středoškolských studentů na dobrovolnickou činnost**

Zásady pro vypracování

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti dobrovolnictví, neziskových organizací a motivace k dobrovolnictví.

Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného problému.

Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníkového šetření.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

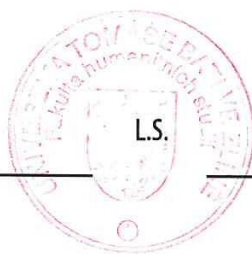
Seznam doporučené literatury:

- FRIČ, Pavol a kol., 2001. Dárcovství a dobrovolnictví v České republice. Praha: AGNES a NROS. ISBN 80-902633-7-2.
FRIČ, Pavol a Tereza POSPÍŠILOVÁ, 2010. Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století. Praha: Agnes. ISBN 978-80-903696-8-9.
CHRÁSKA, Miroslav, 2007. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1369-4.
MLČÁK, Zdeněk a Helena ZÁŠKODNÁ, 2013. Prosociální charakteristiky osobností dobrovolníků. Ostrava: Ostravská univerzita. ISBN 978-80-7464-462-7.
TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ, 2002. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. Praha: Portál. ISBN 80-7178-514-8.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Zuzana Hrnčířiková, Ph.D.**
Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce: **19. ledna 2022**
Termín odevzdání bakalářské práce: **29. dubna 2022**

Mgr. Libor Marek, Ph.D.
děkan

doc. Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

Ve Zlíně dne 19. ledna 2022

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo - bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem citoval(a). V případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor.

Ve Zlíně dne 26. 4. 2022

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před

konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, o pisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užití -li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce je zaměřena na dobrovolnickou činnost z pohledu středoškolských studentů. Skládá se ze dvou částí. Teoretická část je rozpracována na dvě kapitoly, přičemž první kapitola se zaměřuje na obecné vymezení dobrovolnictví a v druhé kapitole se zabýváme motivací. Druhá část, tedy praktická, se soustředí na popis samotného výzkumného šetření, v tomto případě kvantitativním pojetím. Pro získání dat byl vybrán dotazník, který se zabývá názory a informovaností středoškolských studentů na dobrovolnickou činnost.

Klíčová slova: dobrovolnictví, dobrovolník, středoškolští studenti, motivace, motiv

ABSTRACT

This bachelor thesis is focused on volunteering from the perspective of high school students. It consists of two parts. The theoretical part is divided into two chapters, while the first chapter focuses on the general definition of volunteering and in the second chapter we deal with motivation. The second part, ie practical, focuses on the description of the research itself, in this case a quantitative approach. To obtain data, a questionnaire was selected, which deals with the views and information of high school students on volunteering.

Keywords: volunteering, volunteer, high school student, motivation, motive

Ráda bych poděkovala všem mým vyučujícím za cenné informace, které mi poskytli během mého studia. Speciální poděkování patří ovšem paní PhDr. Zuzaně Hrnčířikové, Ph.D., za její čas, ochotu a odborné vedení. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat všem mým respondentům, kteří se podíleli na výzkumném šetření.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 DOBROVOLNICTVÍ.....	11
1.1 DEFINICE DOBROVOLNICTVÍ.....	11
1.2 KDO JE DOBROVOLNÍK	12
1.3 VÝVOJ DOBROVOLNICTVÍ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY.....	13
1.4 DOBROVOLNICTVÍ VE SVĚTĚ	15
1.4.1 Dobrovolnictví v USA	15
1.4.2 Dobrovolnictví v Evropě.....	16
1.5 TYPY DOBROVOLNICTVÍ.....	17
1.5.1 Neformální a formální dobrovolnictví	20
1.6 OBLASTI DOBROVOLNICTVÍ.....	21
1.7 BARIÉRY ROZVOJE DOBROVOLNICTVÍ	23
1.8 SPECIFICKÉ NÁROKY KLADENÉ NA OSOBNOST DOBROVOLNÍKA	24
2 MOTIVACE.....	26
2.1 MOTIVACE DOBROVOLNÍKŮ	27
2.2 MOTIVY DOBROVOLNÉ ČINNOSTI	29
3 PARADIGMATA ZKOUMÁNÍ DOBROVOLNICKÉ PARTICIPACE	30
3.1 NEZISKOVÁ PERSPEKTIVA	30
3.2 PERSPEKTIVA OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI.....	30
3.3 VOLNOČASOVÁ PERSPEKTIVA	31
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	32
4 METODOLOGICKÝ VÝZKUM	33
4.1 VÝZKUMNÝ PROBLÉM	33
4.2 VÝZKUMNÉ CÍLE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY.....	33
4.3 TECHNIKA SBĚRU DAT	34
4.4 VÝZKUMNÝ SOUBOR	34
4.5 ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ DAT.....	35
5 VÝSLEDKY VÝZKUMU.....	36
ZÁVĚR	51
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	52
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	54
SEZNAM GRAFŮ	55
SEZNAM PŘÍLOH.....	56

ÚVOD

Dobrovolnictví není v lidské společnosti nový fenomén, již před mnoha lety si lidé v každé společnosti a kultuře pomáhali. Ať už kvůli nemoci, chudobě nebo přírodní katastrofě. Vzájemná pomoc a solidarita je nezbytnou součástí existence lidské společnosti.

Bakalářská práce se věnuje tématu dobrovolnictví z pohledu středoškolských studentů. Tohle téma jsem si vybrala z důvodu, že zájem o dobrovolníky v dnešní době stoupá. Chtěla bych taktéž dobrovolnictví zviditelnit a podtrhnout jeho důležitost.

Všichni jsme se v době pandemie přesvědčili, že dobrovolníků je značný nedostatek a jejich pomoc je považována za cennou a velmi podstatnou. Tím jsme se ujistili na začátku covidové situace, kdy mnoho lidí šlo dobrovolně roušky pro různá zařízení a taktéž pro starší lidi, kterým roušky chyběly. Rovněž jezdili nakupovat lidem, kteří byli v karanténě nebo se báli o své zdraví, protože se nacházeli v ohrožené skupině.

Bohužel, covid-19 nebyla jediná velká událost, u které šlo viditelně poznat, že dobrovolníků je nedostatek. S událostí, která se právě odehrává na Ukrajině, se můžeme poněkolkáté přesvědčit o nutnosti pomoci od druhých lidí, kteří jsou na tom nějakým způsobem líp. Začaly vznikat různé organizace na pomoc lidem z Ukrajiny a mě těší, že lidskost a solidarita v lidech zůstala. Je příjemné vidět, že v těchto těžkých časech si lidé nepřestávají pomáhat. Domnívám se, že se současný svět bez dobrovolnických aktivit nemůže obejít. Lidí, kteří potřebují nějakým způsobem pomoci, přibývá. Věk dožití se díky dnešní medicíně zvyšuje, a proto roste počet seniorů, kteří potřebují pomoc. Čím dál víc tedy narůstá potřebnost dobrovolníků pro sociální práci a pro lidskou společnost.

Práce je rozdělena do dvou částí, na teoretickou a praktickou. Cílem teoretické části je vysvětlení základních pojmů, jako je dobrovolnictví, ujasníme si, kdo je dobrovolník, jaké máme typy dobrovolnictví, oblasti, bariéry rozvoje dobrovolnictví a vývoj téhle činnosti na území České republiky. V neposlední řadě se budeme soustředit na motivaci a pojmům s ní spjaté. Taktéž se budeme věnovat paradigmatům zkoumání dobrovolnické participace, jakožto je zisková, volnočasová a perspektiva občanské společnosti. V praktické části se budeme zabývat již jejím cílem.

Tahle bakalářská práce má za cíl, prostřednictvím dotazníkového šetření, zjistit názory a informovanost středoškolských studentů, na již zmíněnou dobrovolnickou činnost.

Středoškolské studenty jsme vybrali z důvodu velkého počtu a dle mého názoru z dostatku času na dobrovolnictví. Přestože dobrovolnictví může mladým lidem poskytnout jisté výhody, jejich míra účasti se pohybuje v nízkém měřítku.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DOBROVOLNICTVÍ

Úmyslem téhle kapitoly je uvedení čtenáře do problematiky dobrovolnictví prostřednictvím vymezení pojmů, které se objevují v teoretické i praktické části.

Jeden z fenoménů, který se vyskytuje ve společnosti již několik dlouhých let a v dnešní době představuje značnou část neziskového sektoru, je dobrovolnictví. V bakalářské práci se budeme soustředit na dobrovolnictví z pohledu středoškolských studentů. Je ale nutné se na začátku zmínit o dobrovolnictví obecně.

1.1 Definice dobrovolnictví

Dle definice Matouška (2008, s. 49) je dobrovolnictví *„neplacená a nekariéerní činnost, kterou lidé provádějí proto, aby pomohli svým bližním, komunitě nebo společnosti“*.

Dobrovolnictví je jev z určité části komplikovaný, dynamicky společenský a také heterogenní. Pojem dobrovolnictví původně vychází z latinského jazyka, jedná se o slova *voluns*, které znamená volbu a *velle*, které má význam chtění (Mlčák, Zášková, 2013).

Z pohledu sociální pedagogiky se dobrovolnická pomoc definuje jako *„aktivní účast při řešení konkrétní životní situace, a to s konkrétním cílem, který vyplývá z daného ohrožení nebo nouze. Je to soubor činností, kterými se snažíme kompenzovat odhalené nedostatky, tj. aktivizovat člověka a pomáhat mu zajistit sociální a psychickou stabilitu a sociální nezávislost. Tedy zkvalitnit jeho život“* (Kraus, 2008, s. 135).

Podle Halmana (2003) nacházíme v odlišných definicích minimálně tři společné prvky. Prvním prvkem je, že dobrovolnictví je nepovinné, taktéž ale neplacené a slouží ve prospěch druhých.

Svobodná volba je obecná charakteristika dobrovolnictví. Avšak některé dobrovolnické činnosti mohou určitou mírou donucovat, například formou morálního donucení (to by znamenalo, že rodiče cítí povinnost pomáhat ve škole, konkrétněji v kroužku, kam chodí jejich potomci), ale i formou přinucení zaměstnavatelem, kdy je dobrovolnictví podporované zaměstnavatelem jako forma získání nějaké nové zkušenosti (Frič, Pospíšilová, 2010, s. 9).

Dobrovolnictví není obět, ale je přirozeným vyjádřením lidské zralosti a přináší pomoc všem lidem, kteří ji potřebují. Je nutno říct, že dobrovolnictví je prospěšné oběma stranám, jak tedy pro dobrovolníka, kterému to přináší hřejivý pocit, a je to zdrojem nových

zkušeností, tak pro toho, v jehož prospěch je dobrovolnictví vykonáváno (Tošner, Sozanská, 2006).

Dobrovolnická činnost má obrovský význam pro společnost, a to z důvodu podpory aktivity občanů a zapojení jich do hledání a řešení problémů. Taktéž napomáhá k rozvoji solidarity v člověku a mezi lidmi navzájem. Hlavní cíl rozvoje dobrovolnictví je ve společnosti posílení sociální soudržnosti. Do moderní společnosti vnáší dobrovolnická činnost sociální rozměr, na kterém je její fungování životně závislé (Šormová, Klégrová, 2006, s. 15).

Dobrovolnické aktivity nenahrazují placené pracovníky, nýbrž pouze předávají hodnotu společnosti (Krňanská, 2012, s. 30).

Avšak na dobrovolníky mohou být kladeny stejné nároky jako na placené zaměstnance. Nemají však kompenzovat personál, nýbrž zaplnit klientům jejich volný čas (Tošner, Sozanská, 2006, s. 35).

1.2 Kdo je dobrovolník

Dobrovolník je jedinec, který poskytuje svůj čas, svou energii, dovednosti a vědomosti ve prospěch ostatních lidí, bez nároku na peněžní odměnu. Je důležité, aby se příjemce pomoci na dobrovolníka mohl vždy spolehnout (Tošner, Sozanská, 2002, s. 35). Rozdíl mezi dobrovolníkem a člověkem, který vykonává nějakou výpomoc, můžeme najít v dobrovolníkově spolehlivosti, ta by se měla shodovat se zodpovědností zaměstnance. Je ale žádoucí, aby si dobrovolník uchoval svou spontánnost a nadšení pro věc (Tošner, Sozanská, 2006, s. 35).

Dobrovolník je člověk, který se v nějakou určitou dobu přidá k životní cestě jiného člověka a ve svém volném čase dává přednost jiným lidem před vlastním odpočinkem (Benedíková, 2012, s. 6). Aby se dobrovolníci stali kvalitním zdrojem pomoci, tak potřebují stejně jako profesionální pracovníci určité vedení (Tošner, Sozanská, 2006).

K výkonu dobrovolné činnosti můžeme spatřit mnoho důvodů, může se jednat o navazování nových vztahů, účast na kurzech či seminářích. S tímhle se pojí seberealizace, sebereflexe, sebezdokonalování anebo uspokojující pocit (Čechová a kol., 2000, s. 8).

Nejvíce se mezi dobrovolníky objevují studenti, kteří studují pomáhající profesi. Určitou skupinu tvoří také nezaměstnaní lidé, kteří se cítí kvůli dobrovolnictví užiteční, a vyplňují díky němu svůj volný čas. Podobně jsou na tom lidé, kteří se nacházejí v důchodu, mohou se u nich objevit pocity méněcennosti a samoty. Další početnou skupinou jsou lidé pracující

v jednostranné práci nebo lidé, u kterých se vyskytuje absence kontaktu s jinými lidmi, který jim očividně schází. V neposlední řadě budeme hovořit o skupině žen na mateřské dovolené, u kterých se může objevit izolovanost a stereotyp z důvodu starání se o potomka (Matoušek, 2003, s. 61).

Existují různé předpoklady úspěšné činnosti dobrovolníka. Jedním předpokladem je, že role dobrovolníka a jeho úkoly musí být zřetelně definovány. Důležité je, aby vycházely z poslání organizace a dobrovolník byl s nimi závčasem obeznámen. Nábor je nedílnou součástí získávání dobrovolníků a je klíčové, aby byl dobře promyšlený. Podepsaná smlouva je zásadní, v ní se nachází závazek dobrovolníka, klienta, ale i organizace. Taktéž se neobejde bez stanovené délky kontaktu mezi klientem a dobrovolníkem, nýbrž i celková doba, na kterou se dobrovolník zavazuje. Činnost dobrovolníka je koordinovaná profesionálním zaměstnancem, ten by si při jejich výběru měl dát pozor na duševní poruchy, které mohou způsobit nežádoucí přístupy ke klientům (Matoušek, 2003, s. 62-63).

1.3 Vývoj dobrovolnictví na území České republiky

Počátky dobročinnosti lze spojovat s přijetím křesťanství. Nicméně osvícenství a humanismus v 17. a 18. století upevnily pozici státu v oblasti dobročinné služby a církev přestala být dominantní (Frič a kol., 2001).

Zejména v 19. století se na českém území rozšířila dobročinnost, vznikaly vlastenecké spolky, zejména na podporu umění, vědy, kultury a vzdělání. Některé, z již zmíněných spolků, přetrvávají i dodneška. Jedná se o spolek Mánes, Hlávkovu nadaci a Sokol. Zároveň s těmito obrozeneckými aktivitami vznikaly v Českém království obdobné německé a židovské organizace, které byly postaveny na pomoci a dobrovolné spolupráci.

Dobročinnost se viditelně rozvinula po vzniku samostatného Československa. Dobrovolné organizace obsahovaly škálu organizačních forem, jednalo se o obecní, soukromé, národnostní, náboženské až po takzvané spolky, které měly polooficiální charakter. Ty byly pověřeny kompetencemi širokého charakteru, například Československý červený kříž. Dobrovolné organizace obsahovaly sítě malých organizací a poboček až po zemská, okresní a národní ústředí. Byly tedy velmi bohatě strukturovány.

Avšak vývoj přerušila nejprve německá okupace a později vznik socialistického státu. Za totalitního režimu byla tradice dobrovolné práce násilně přerušena a působení všech typů nezávislých organizací bylo cílevědomě a systematicky omezováno nebo zcela podřízeno

politickému vedení státu a komunistické strany. Nevyhnulo se ani podléhání přísné kontrole. V tzv. Národní frontě musely být sdruženy všechny organizace, pakliže zůstaly některé nezávislé, tak je postihlo pronásledování a v neposlední řadě likvidování. Majetek, který vlastnily spolky a nadace, byl zabaven. Následně velké množství demokraticky smýšlejících lidí bylo pronásledováno a poté vězněno. Od roku 1951 v rámci tažení proti církvím byly rušeny zcela všechny sociální a charitativní organizace. V osmdesátých letech 20. století, především po listopadu 1989, nastala skutečná aktivizace a obnova občanských iniciativ. Od roku 1990 nastala nová kapitola občanských aktivit v našich zemích. Federální shromáždění přijalo zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů. Následně přijali další zákony č. 308/91 Sb., o svobodě náboženské víry a postavení církví a náboženských společností, dále zákon č. 248/95 Sb., o obecně prospěšných společnostech a v neposlední řadě zákon č. 227/97 Sb., o nadacích a nadačních fondech, a novelu občanského zákoníku, která se týká zájmových sdružení.

Po roce 1989 hledala česká společnost vlastní identitu. Václav Havel začal propagovat myšlenku občanské společnosti, která byla založena na vzájemné solidaritě a spolupráci svobodných občanů. Česká společnost prožila, po několika letech, zkušenost s liberálně tržním hospodářstvím, orientací na konzumní způsob života a individualismem. A díky tomu se začal u občanů projevovat zájem o jiný životní styl a rozvoj tradičních humanistických hodnot. Objevila se přirozená potřeba pomáhat ostatním, kteří se, nějakým způsobem, vyskytují v obtížné situaci. Lidé přestali lpít jen na profesním uplatnění, ale začali se seberealizovat i jinými způsoby, ve kterých uplatňovali své znalosti a dovednosti. V České republice došlo v roce 1989 k vývoji neziskového sektoru. Sdružení a spolky, které byly potlačeny minulým režimem, byly obnoveny a dokázaly získat zpátky svůj původní majetek, který byl potřebný k pokračování v jejich činnosti. Tisíce nových neziskových organizací vznikaly, aniž by měly majetek, stavěly pouze na lidském nadšení a na pomoci dobrovolníků. Spadá sem mnoho sportovních, kulturních, dětských a mládežnických organizací, kde skupiny lidí zcela dobrovolně realizují řadu aktivit samy pro sebe a své blízké. S tím souvisí i organizace s charitativní a sociální a zdravotní orientací, která usiluje pomáhat členům, jenž jsou znevýhodněni ve společnosti. Jedná se o seniory, příslušníky minoritních skupin nebo lidi s handicapem.

Publicita dobrovolné činnosti je velmi zásadní. Neukazuje totiž lidem jenom užitek, který z dobrovolné pomoci má příjemce, ale ukazuje taktéž velký přínos, který dobrovolnická činnost přináší danému jedinci, který pomoc vykonává. Poukazuje na získání nových přátel,

získání nových dovedností a vědomostí. Avšak pokud srovnáme Českou republiku s USA nebo se západoevropskými zeměmi, tak je povědomí o dobrovolnictví a zapojení veřejnosti do dobrovolnické činnosti na nízké úrovni.

Mezinárodní rok dobrovolníků (2001) přinesl řádnou změnu, ty se týkaly především právní úpravy dobrovolnictví, taktéž byla nachystána řada aktivit přibližujících dobrovolnictví veřejnosti a, v neposlední řadě, byly vypsány granty na dobrovolné programy (Tošner, Sozanská, 2002, s. 29–31).

1.4 Dobrovolnictví ve světě

Dobrovolnická činnost se podílí v humanitárních programech OSN, obraně lidských práv a rovněž v technické spolupráci. Nemůžeme opomenout na kampaně, které se týkají podpory zvyšování gramotnosti a ochrany životního prostředí.

1.4.1 Dobrovolnictví v USA

Dobrovolníci se v Americe nevyskytovali jenom v církevních nebo jiných spolecích, ale vzbuzovala se u nich touha pomáhat ostatním lidem i v prostředí bez organizace, na rozdíl od Evropy. Před vznikem ústřední vlády, která se podílela na funkci státu, se v Severní Americe zrodila komunita vzájemně se podporujících občanů. S prvními příjíždějícími kolonisty se v Americe vytvořila nová společnost, která byla zakládána na uzavřených dohodách mezi rovnými a svobodnými jedinci. Schopnost lidí si, v nové zemi, navzájem pomáhat byla na prvním místě, kdežto rozhodnutí vlády se nacházelo až na druhém.

Občanské iniciativy v Americe, v následujících stoletích, se realizovaly na vytváření politického, ale i veřejného života. Jejich cílem bylo zrušit otroctví, rovněž ale usilovaly o rovnost volebního práva pro všechny lidi bez jakékoliv odlišnosti. Taktéž začaly uskutečňovat osvětovou a charitativní činnost. Dobrovolnická činnost byla chápána jako přirozená součást života, nejednalo se jenom o organizace určitého typu, jako byl skauting nebo charity, ale jednalo se rovněž o formě pomoci, která se týkala občanské komunity. Tyhle aktivity organizovaly nově dobrovolnická centra, kterých se vytvořilo, od roku 1970 v USA, přes pět set.

Propagace a podpora dobrovolnictví je základním posláním dobrovolnických center. Mezi další poslání můžeme zařadit například i realizaci vlastních dobrovolnických programů, organizování seminářů, ale také i workshopů. Centra se zabírají managementem, který se týká dobrovolnictví. Věnují se tedy metodám vyhledávání, výcviku, výběru, hodnocení a

supervize. Odlišnost, co se týká centra, můžeme spatřit ve velikosti a počtu profesionálů. Podle mnoha průzkumů můžeme konstatovat, že se v Americe 20 procent populace věnuje dobrovolnictví. Kdežto v Kanadě se jedná o něco větší počet, přesněji 25 procent lidí.

Co se týká spolupráce dobrovolnických center, tak se mnohdy řadí na státní a federální úrovni. Je ve zvyku, že významná osobnost politického, obchodního a církevního života podporuje právě onu dobročinnou iniciativu. Organizace Points od Light Foundation vznikla v roce 1990, jejími představiteli jsou vláda, obchod, média a školství. Jedná se o organizaci, která propaguje dobrovolnickou činnost. Tenhle typ organizace chce lidem zdůraznit, aby se začlenili do řešení sociálních problémů.

V roce 1887 se v Denveru objevila filantropická organizace nosící jméno United Way. Řada náboženských vůdců zakládala Společnost charitativních organizací, ta realizovala a koordinovala aktivity, taktéž řídila fundraisingovou kampaň, které se zúčastnilo dvacet dva dalších organizací. V Chicagu se v roce 1918 vytvořila, z dvanácti skoro totožných organizací, předchůdkyně nynější United Way, která se o rok později takhle nazývala. Za úkol měla zvětšit počet lidí, kteří si navzájem pomáhají. Mohlo to být dobrovolnickou formou nebo finančními dary. Nyní pracuje jako síť lokálních center, které jsou spojeny s dobrovolnickými centry.

Mírové sbory v USA byly založeny prezidentem J. F. Kennedym, a to v roce 1961. Praktická pomoc a světové přátelství bylo jejich myšlenkou. Co se týká dnešní doby, tak je v Mírových sborech 7 300 dobrovolníků z 75 různých zemí. Zapojují se do problémů s pitnou vodou, pomáhají zakládat zemědělské farmy, vyučují děti a mnoho dalších. Je důležité se soustředit na jejich jazykovou a kulturní přípravu, poněvadž jejich činnost v jiných zemích může pomoci v jejich profesionální kariéře. V roce 1989 do Československa přijelo mnoho dobrovolníků z Peace Corps, za účelem vyučování anglického jazyka. Dobrovolníci z Ameriky jsou nedílnou součástí pomoci v humanitárních a rozvojových projektech v celém světě.

1.4.2 Dobrovolnictví v Evropě

V evropských zemích existuje viditelná odlišnost co do počtu a fungování dobrovolnických center.

Co se týká **Německa**, tak můžeme konstatovat, že dobrovolnictví u nich vlastní charakter nového sociálního hnutí. Dobrovolnická činnost se zabývá začleněním přistěhovalců, zpevněním mezinárodních vazeb, jak na evropské, tak i světové úrovni. Pomáhají jim

agentury a dobrovolnická centra po celém státě. Největším zaměstnavatelem dobrovolníků je v Německu síť charit.

Pokud se podíváme na **Francii**, můžeme spatřit několik odlišností. První rozdíl se týká zákazu pro organizace jednat jako prostředník mezi státem a občany. Tohle rozhodnutí vydal monopol a vztahuje se to na vše, co se týká veřejného zájmu. V rekreačních aktivitách, sportech a kultuře se můžeme nejvíce setkat s dobrovolníky. Ve výzkumu a vzdělání účinkuje pouze 20 % dobrovolníků. Procentuálně hůř je na tom dobročinná péče, která se soustředí na bezdomovce a seniory, ta konkrétněji činí 13 % dobrovolníků.

Ve **Velké Británii** přetrvává dlouhotrvající tradice dobrovolnické činnosti. Anglický styl života v oblastech venkova dopomáhá k vzájemné pomoci lidí a charitativní činnosti. Je zajímavostí, že vojenská služba v téhle zemi byla vždy nepovinná. Ve 20. století bylo vytvořeno Dobrovolnické centrum. Dobrovolnictví je podporováno vládou a snaží se propagovat hlavně u mládeže. Přes internet se odehrává vzájemná spolupráce nevládních organizací. Na stránku, která nese název TheSite, je napojeno 16 tisíc organizací. Ta napomáhá k výměně informací a představuje dobrovolnické příležitosti.

Nizozemsko je zemí, která má rozvinutý smysl pro vzájemnou pomoc. V 60. letech minulého století byl systém církevních spolků vytlačen intervencí silného sociálního státu. Za deset let však skupiny občanů začaly budovat vlastní svépomocné programy. Objevily se nové formy dobrovolnictví a začaly se připravovat právní podmínky pro realizaci center. Hlavní zodpovědnost za dobrovolnictví měly místní úřady. Tím pádem vzniká výhodnější spojení potřeb komunit a zapojených lidí z místního obyvatelstva. Následkem se pak utvářejí přirozené vztahy na úrovni ulice, obce a města (Tošner, Sozanská, 2002, s. 24-27).

1.5 Typy dobrovolnictví

Pro lepší pochopení dobrovolnictví je nutné zmínit několik pohledů na dobrovolnickou činnost.

a) Z hlediska historického vývoje

Evropský model dobrovolnictví – komunitní. Tenhle model je relativně starší. Dobrovolníci se na základě stejných zájmů setkávají v přirozeném společenství, čímž je církev, sportovní a dětská organizace. Z mnohých společenství se mohou stát profesionální dobrovolnická centra, nýbrž specializovaná na jistou sociální či věkovou skupinu nebo určitý druh dobrovolnické činnosti. Avšak své komunitní charakteristiky si centrum nadále

zachovává, taktéž jsou pro něj důležité přátelské vztahy, které jsou nosnou silou jejich činností.

Tenhle model převládá v místech, kde jsou především pevné mezilidské vztahy. Právě proto je častější u charitativních a humanitárních organizací církví a náboženských společností.

Americký model dobrovolnictví – manažerský. Bavíme se tedy o něco mladším modelu. Profesionálně vedená centra pracují s dobrovolníky. Vyhledávají altruisticky zaměřené občany, kterým nabízejí, v řadě oborů lidské činnosti a organizací, dobrovolnictví. V centru se nacházejí pouze profesionálové, kteří mají sociální citění a emoční inteligenci, díky tomu mohou úspěšně vykonávat pomáhající profesi.

Tenhle model dobrovolnictví se vyskytuje spíše ve větších městech, kde může lépe propojovat potřeby dobrovolné pomoci s nabídkou od občanů.

b) Z hlediska cesty, kterou se dobrovolnictví ubírá

Dobrovolnictví, jež vzniká „zdola nahoru“. Zakládá se na neformální skupině blízkých lidí, kteří se dali do společné činnosti a postupně vyžívá k neformální strukturované skupině. Později se však dostává až k registrované neziskové organizaci. Po roce 1989 řada neziskových aktivit a hnutí začínala právě tímto zmíněným způsobem. Avšak některé skončily a některé přetrvávaly pouze na dobrovolné úrovni. Nicméně je větší procento těch, kteří jsou dnes součástí neziskového sektoru jako potřebná občanská sdružení, účelová zařízení církví nebo obecně prospěšné společnosti. Můžeme si tedy povšimnout, že spontánní nadšení působí pozitivně a dokáže překonávat počáteční problémy. Naneštěstí obtíže mohou nastat v moment, kdy organizace dosáhne vysoké úrovně, která již potřebuje profesionální řízení. Formálnímu uspořádání, rozdělení rolí a kompetencí se pochopitelně úzká skupina přátel brání. Je tedy jasné, že dobrovolníci potřebují řízení, z toho důvodu, aby jejich činnost byla dlouhodobě prosperující.

Dobrovolnictví, které působí „zvenčí dovnitř“. Jedná se o organizaci, která je strukturovaná. Pracují v ní profesionálové, ale neodmítá začít spolupracovat s dobrovolníky nebo lépe organizovat již současnou spolupráci s nimi. Profesionální zázemí organizace je rozhodně pozitivním prvkem, problém však může nastat při nově vytvořených vztazích mezi současnými zaměstnanci a novými dobrovolníky, kteří mohou působit jako hrozba. Nynější a stálí zaměstnanci se mohou domnívat, že jim dobrovolníci berou práci nebo jim tu práci přidělávají (Tošner, Sozanská, 2002, s. 38–39).

c) Podle role, kterou dobrovolnictví hraje v organizaci

Můžeme hovořit o rozsahu použití pomoci dobrovolníků (dle Frič, P. a Kol., 2001)

Na dobrovolnících je přímo závislý chod organizace. Na naplňování hlavních cílů organizace se, vedle malé skupiny profesionálních zaměstnanců, podílejí i dobrovolníci. Rozhodující silou organizace jsou v tomhle smyslu dobrovolníci, protože by bez nich nebylo možné realizovat akce příležitostného charakteru, kterými se organizace prezentuje a naplňuje svůj úkol.

Dobrovolníci vykonávají činnosti. U sociálních a zdravotních zařízení se nejčastěji objevuje tenhle typ, kdy dobrovolná činnost není základem provozu organizace. Dobrovolníci se pouze podílejí na zajišťování financí a pomáhají s běžnými činnostmi, které jsou v daný moment potřeba. Kdyby tuhle činnost nevykonávali, bylo by potřebné přenechat tyhle úkony na profesionálních zaměstnancích. U tohoto typu tedy dobrovolníci přispívají k výraznému snížení finančních nákladů dané organizace.

Činnost dobrovolníků není pro chod organizace nepostradatelná. Nýbrž pomáhá zkvalitňovat poskytované služby nebo ulehčovat chod. Tím mohou být volnočasové aktivity, vycházky a různorodé kroužky. Organizace by se bez dobrovolníků obešla, ale značně přispívají ke zvýšení kvality.

d) Z hlediska časového vymezení

Dobrovolné zapojení při jednorázových akcích. Během roku se pořádají benefiční koncerty a sbírky. Díky těmhle akcím se mohou naskytnout noví dobrovolníci, kteří ale nemají víc času než párkrát do roka. Následkem toho může být dohoda pouze ústní a činnost dobrovolníka nemusí být formalizována.

Dlouhodobá dobrovolná činnost. Je poskytována opakovaně a pravidelně, tím se myslí například dvě hodiny jednou za týden, po dobu celého roku. Takhle forma dobrovolného závazku je běžná, z důvodu snadné splnitelnosti pro dobrovolníka a pravidelnosti pro organizaci. Je důležité, aby byla vypsána dohoda o spolupráci mezi organizací a dobrovolníkem. Nacházejí se v ní práva, povinnosti a závazky obou stran.

Dobrovolná služba. Je to dobrovolný závazek na dlouhodobé vykonávání dobrovolnické činnosti, obvykle mimo svoji zemi. Příprava dobrovolníka zde hraje významnou roli. Náklady na realizaci téhle dobrovolné služby bývají dost vysoké (Tošner, Sozanská, 2002, s. 39–40).

1.5.1 Neformální a formální dobrovolnictví

V odborné literatuře rozlišujeme dobrovolnictví na formální a neformální.

a) Neformální

Nositelé kolektivního vzorce dobrovolnictví jsou neformální dobrovolníci. V České republice převažují aktivity sousedské pomoci. Tudíž je neformální dobrovolnictví závislé na vztazích vzájemné závislosti na určité komunitní úrovni (Frič, Pospíšilová, 2010, s. 74).

Neformální dobrovolnictví můžeme definovat jako pomoc, za kterou se nedostává finanční odměna (Mlčák, Zášková, 2013, s. 7).

Tomuhle typu dobrovolnictví se v České republice věnuje přibližně 38 % populace, zároveň se ale čtyřicet procent věnuje, taktéž, formálnímu dobrovolnictví. Oba tyto typy dobrovolnictví spolu, nějakým způsobem, souvisejí.

Co se týče neformálního dobrovolnictví z hlediska typu činnosti, tak převažuje sousedská pomoc, jako mohou být domácí práce, nákupy, péče o zahradu, zalévání květin a hlídání dětí. Taktéž je ale důležitá pomoc potřebnému člověku v nouzi nebo taktéž pomoc lidem, které někdo ohrožoval či utiskoval.

Je zajímavostí, že v neformálním dobrovolnictví je vyšší výskyt žen než mužů. Jedná se zcela o 56 procent neformálních dobrovolníků. Dalším rozdílem je intenzita práce, která je v neformálním dobrovolnictví menší.

Pro oba typy dobrovolnictví platí, že lidi, kteří praktikují náboženství, vykonávají dobrovolnou činnost ve větším měřítku (Frič, Pospíšilová, 2010, s. 74-76).

b) Formální

Formální dobrovolnictví je typ prosociálního chování, kterému náleží charakter neplacené, trvající služby (Mlčák, Zášková, 2013, s. 17). Taktéž jej můžeme charakterizovat jako dobrovolnou činnost, ve které je uzavřena smlouva mezi poskytovatelem činnosti a příjemcem. Dobrovolník se zúčastnil školení, supervize a také se hodnotí jeho výkon (Matoušek, 2008, s. 49).

Dobrovolnictví formálního typu se věnuje přibližně 30 % populace od 15 let. Když se podíváme z hlediska pohlaví na formální dobrovolnictví, tak je celkově nediferencované, to znamená, že nepřevažují muži nad ženami ani obráceně. Rozdíl však můžeme spatřit ve vzdělání, vyšší dosažené vzdělání pozitivně ovlivňuje míru formálního dobrovolnictví,

kdežto neformální méně závisí na faktorech druhé vlny modernizace (Frič, Pospíšilová, 2010, s. 76-78).

1.6 Oblasti dobrovolnictví

Existuje rozsáhlá škála oblastí, kde se dobrovolník může angažovat. Může působit v oblastech kultury, vzdělávání, zdraví, životního prostředí, sociálních služeb, mezinárodní činnosti, práva, náboženství a v profesních sdruženích. Dobrovolnickou činnost lze uplatnit tedy v různorodých sférách (Frič, Pospíšilová, 2010).

S dobrovolníky se můžeme potkat zejména v nestátních neziskových organizacích. Jedná se o základní organizační formy, kterým nejde jen o zisk, ale hlavně o poslání a cíl jejich činností. K nejlépe organizovaným organizacím s celostátním působením a propojením na mezinárodní síť patří **ochránci životního prostředí**. Angažují se do řešení problémů také jako politický subjekt, zabývají se čistotou měst a vedením dálnic krajinou. Dobrovolně s nimi spolupracují i významní odborníci. Problémy, které s nimi diskutují, často přesahují rámec České republiky. V masmédiích získali širokou publicitu, díky tomu, že dokážou na sebe a vybrané problémy zřetelně a důrazně upozornit. Mezi ochránce životního prostředí patří Český svaz ochránců přírody, Ekocentra a Děti země. Po roce 1989 vznikaly **humanitární organizace a organizace na ochranu lidských práv**. Poslední dobou se zviditelnily kvůli tragickým událostem na Balkáně, v Čechensku a dalších oblastech světa s výrazným konfliktem. Z tohoto důvodu získala populace povědomí o problémech v okolním světě a také příležitost se aktivně angažovat. Dobrovolníci z humanitárních organizací, kromě působení ve válečných oblastech, se účastní na vnitrostátních akcích. Jako příklad můžeme uvést záplavy na Moravě v roce 1977. V České republice stále existuje nízké právní a občanské povědomí. Občané postrádají přehled o svých povinnostech a o svých právech. Jednou z nejpočetněji zastoupených oblastí je **sociální a zdravotní oblast**. A to z pohledu využití dobrovolné práce a z pohledu přebírání služeb, které byly dříve nedostatečně zajišťovány státem. Mnoho nestátních neziskových organizací se stává partnerem vlády a zastupitelských sborů České republiky. Poslední dobou se podílejí i na debatách o obměnách v sociální politice. Uplatnění dobrovolníků dožaduje profesionální přístup, z důvodu toho, že dobrovolníci zde vstupují do institucí, ve kterých může dobrovolník účinkovat jako cizorodý prvek. V tomhle typu institucí je zapotřebí připravit dobrovolníky na jejich působení a organizaci připravit na přijetí dobrovolníků. Škálu neziskových organizací zahrnuje **kulturní oblast**. V téhle oblasti působí tisíce dobrovolníků

a mnoho z nich se soustředí na ochranu a obnovení kulturních památek. Leckdy jsou spojeny s určitou kulturní památkou, jako mohou být hrad, divadlo, zámek nebo muzeum. Dobrovolníci zde mají prostor pro uskutečnění svých představ o uměleckém vyjádření, taktéž se mohou věnovat propagaci české kultury v zahraničí a mezinárodní spolupráci v oblasti svého působení. Jsou to profesionálové ve svém oboru, kterým se daří vykonávat mimořádné umělecké akce. **Sportovní a vzdělávací činnosti** se v téhle oblasti objevují při mimoškolních volnočasových aktivitách, přesněji tedy v zájmových kroužkách nebo i v tělovýchovných a turistických oddílech. Jedná se o vzájemně prospěšné dobrovolné aktivity. V České republice se typ dobrovolnictví, jako je **zahraniční dobrovolná činnost**, vyskytl až po roce 1989, z důvodu takového, že do České republiky přivítala řadu dobrovolníků z USA, ale také i ze západoevropských zemí. Činnost se soustředila především na výuku jazyků. Dnes už i u nás existují organizace, které posílají dobrovolníky do ciziny. Většina z nich jsou mladí lidé, kteří chtějí poznat jinou zemi a její kulturu, to jim nabízí například letní „workcamp“ nebo dlouhodobý pobyt v zahraničí. V dnešní době mají lidé neuvěřitelnou a jedinečnou příležitost procestovat tímhle způsobem svět. Podle typu organizace se liší dobrovolná služba, různé organizace se tedy liší v poskytování odlišných výhod. Do toho může spadat kapesné, pojištění, příspěvky na bydlení a stravu (Tošner, Sozanská, 2002, s. 41-43).

Existuje taktéž jiné dělení oblastí dobrovolnictví. Jako první je **oblast sociálních služeb**, ve které dobrovolníci zlepšují kvalitu individuálního přístupu ke klientům sociálních služeb, tráví s nimi čas a navazují s nimi přátelské vztahy. **Oblast zdravotnictví** se soustředí na stálé, avšak i jednorázové návštěvy pacientů, mohou to být jednotlivci, ale i skupiny. **Oblast sportu** se soustředí na uskutečňování tréninků, různých cvičení a taktéž na organizaci soutěží. **Oblast práce s dětmi a mládeží** dává důraz na doučování a volnočasové aktivity. **Oblast školní a univerzitní samosprávy** řeší studentské samosprávné celky. **Oblast kultury** se snaží o rozvoj uměleckých aktivit různých směrů na laické úrovni, taktéž organizuje kulturní akce a pečuje o kulturní památky. **Oblast ekologie** dává důraz na péči o životní prostředí a osvětovou činnost, kdežto **oblast mimořádných událostí** se zaměřuje na pomoc lidem, které postihla přírodní katastrofa nebo havárie. **Oblast mezinárodního dobrovolnictví** zařizuje pobyty v zahraničí. **Oblast komunitního dobrovolnictví** se podílí na aktivitách prospěšné komunity. **Oblast firemního dobrovolnictví** poskytuje prostor zaměstnancům, ale i prostředky, motivaci a ocenění v dobrovolné činnosti. **Oblast církevních a náboženských společností** zahrnuje činnosti ve všech oblastech veřejného

života, které jsou pořádány církvemi a náboženskými společnostmi (Národní informační centrum pro mládež, 2017, s. 6-7).

1.7 Bariéry rozvoje dobrovolnictví

U většího rozvoje dobrovolnictví je hlavní bariéra pasivita při získávání a hledání dobrovolníků. Tenhle problém by však mohl vyřešit koordinátor dobrovolníků.

Dalšími bariérami jsou:

- Nedostačující řízení činnosti dobrovolníků,
- Lhostejnost organizace o dobrovolníky,
- Strach z rizika úrazu,
- Pochyby ze zneužití klienta dobrovolníkem,
- Skepticismus v čestné motivy dobrovolníka,
- Pracovní a studijní vytíženost,
- Minimum informací o problematice dobrovolnictví,
- Názor, že je u nás vysoká míra absence dobrovolníků.

Informací o dobrovolnictví a jeho pozitivním vlivu je málo. A kvůli tomu se u nás vyskytuje nedůvěra a neochota pracovat s dobrovolníky. Pomoci při překonávání bariér mohou vzdělávání, supervize a zvyšování prestiže dobrovolnictví prostřednictvím masmédií.

Co dobrovolníky podporuje:

V první řadě pocit ocenění. Jejich přítomnost něco znamená, a to si samozřejmě uvědomují. Vyskytuje se zde i naděje na změnu a postup ve své činnosti. Na veřejnosti i soukromě se jim dostává uznání. Dokážou provést předkládané úkoly a dostává se jim pocit sounáležitosti a týmové práce spolupracovníků. Účastní se na řešení problémů, na rozhodování a na stanovení cílů organizace. Něco podstatného se děje v důsledku jejich činnosti, a to si dost dobře uvědomují.

Co dobrovolníky brzdí:

Mohou mít jisté očekávání, které se během jejich činnosti nenaplní. Cítí, že jejich pomoc je k ničemu. Za negativní brždění můžeme považovat také to, že nedostávají zpětné ohodnocení, chyba může tedy nastat i v případě nedostatečného chválení nebo ocenění.

Důraz musíme klást i na úkoly, které nemohou být příliš rutinní, s omezenou rozmanitostí. Negativní vliv má nedostatečná podpora spolupracovníků a činnosti, které postrádají možnosti osobního růstu. V neposlední řadě může dobrovolníky omezovat malá možnost projevit svou iniciativu a tvořivost, taktéž není dobré, když mezi spolupracovníky panuje určité napětí (Tošner, Sozanská, 2002, s. 53-55).

1.8 Specifické nároky kladené na osobnost dobrovolníka

Je náročné stanovit, jaký druh osobnosti se pro dobrovolnictví hodí, ačkoliv extrovert by měl umět lépe zvládat dobrovolnickou činnost. Tahle činnost se zakládá na získávání informací, je tedy vhodné, aby člověk, který vykonává dobrovolnickou práci, dbal na svou intuici. Pakliže tak udělá, může líp porozumět neodhaleným informacím a kreativně se vyjadřovat (Pilát, 2015, s. 61).

Dobrovolníci by neměli postrádat dle Aronové (2008, s. 89):

Osobnostní a morální předpoklady

- Kultivované jednání a chování,
- Empatii, lidskost, ohleduplnost, ochotu a toleranci,
- Respektování klienta a ochrana jeho práva.

Dovednosti a schopnosti

- Schopnost spolupracovat,
- Umět s lidmi komunikovat,
- Naslouchat a projevovat důvěru,
- Umění jednat s lidmi.

1) Kognitivní dovednosti

Mezi důležité kognitivní dovednosti patří pochopení různých názorů ostatních lidí, taktéž ale pozitivní pohled na život a dodržování norem lidského chování. Nedílnou součástí je dovednost tzv. „vnitřního dialogu“, který napomáhá zvládat nelehké situace, s kterými se dobrovolník může setkávat, a tím pádem převezme kontrolu nad jeho vlastním chováním. Řešení problémů a konstruktivní rozhodování napomáhá k ovládnutí podnětů, předvídáním následků a stanovením cílů.

2) Behaviorální dovednosti

Tenhle druh dovednosti je nedílnou součástí dobrovolníka.

Můžeme je rozdělit na verbální a neverbální. Zásluhou verbálních dovedností je schopnost zřetelně sdělit požadavky, akceptovat kritiku, být rezistentní vůči negativním vlivům a být schopen pomáhat jiným lidem.

3) Emoční dovednosti

Je žádoucí znalost dobrovolníka o svých emocích a schopnosti je kontrolovat, to úzce souvisí s inteligencí tzv. emoční. Ta rozeznává emoce jak osobní, tak emoce jiných. Rovněž ovládá emoce, využívá je na podporu kognitivních činností a k motivaci adaptivního chování. Snahou je vylepšit jedincovo psychické fungování.

Mezi emoční dovednosti můžeme zařadit projevy citů, jejich totožnost, rozpoznání intenzity, redukování stresu, rozeznání rozdílů mezi činy a city.

Nedílnou součástí komunikace je forma naslouchání. Člověk, který vykonává dobrovolnickou činnost, musí chápat, co mu lidé sdělují a vnímat ho tak, aby klient věděl, že mu věnuje svou celou pozornost. Důležité je udržovat oční kontakt a ptát se na doplňující otázky. Mezi dovednosti, které napomáhají dobrovolníkům jednat s jinými lidmi, obejít sporům a nedorozuměním, můžeme zařadit sebepoznání, sebevzdělávání, vzájemnou komunikaci, sebevýchovu a poznávání jiných lidí (Pilát, 2015, s. 62-63).

2 MOTIVACE

Než se dostaneme k samotnému pojmu motivace, tak je třeba si vysvětlit základní pojem, a tím pojmem je motiv, který je zdrojem právě zmíněné motivace. Jedná se o takzvanou pohnutku, která udává směr a intenzitu chování jedince (Výrost, Slaměník, 2008, s. 147).

Motiv je forma chování, která vede k realizaci činnosti, díky které člověk reaguje na vnější či vnitřní podnět (Nakonečný, 2014, s. 15). Vyjadřuje příčinu jistého chování člověka (Nakonečný, 2005, s. 61).

Další pojem, který souvisí s motivací, je potřeba. Tu můžeme označovat jako základní zdroj, již zmíněné, motivace. Je to nedostatek něčeho, co je pro jedince důležité. Lidé si nemusejí, avšak, danou potřebu uvědomit. Zajímavostí je, že s postupem času člověk mění své potřeby a jsou také velmi individuální. Potřeba může působit jako nepříjemný stav napětí, které má člověk tendenci odstranit. Mezi primární potřeby můžeme zařadit ty, které jsou spojeny s činnostmi a funkcemi lidského těla. Kdežto sekundární se soustředí na potřeby sociální a společenské (Bedrnová, Nový a kolektiv, 2009, s. 366).

Každý člověk chce dosáhnout svého stanoveného cíle, který je u každého jedince individuální. Tenhle proces můžeme nazývat jako motivace. Motivaci však můžeme vykreslit i v obyčejných situacích, které mohou nastat. Jedná se například o pocit hladu, který vede k nasycení, a tedy k uspokojení základní potřeby (Nakonečný, 2009, s. 177).

Motivace je hybná síla mající psychický původ, má stanovený určitý směr a intenzitu. Uvádí činnosti a chování lidí do pohybu (Výrost, Slaměník, 2008, s. 147).

Motivace je taktéž skutečnost, ze které vyplývá, že každé naše chování nebo jednání má vlastní psychologický důvod, smysl, příčinu nebo i cíl. Z vnitřního stavu jedince vychází motivace. Ten je výsledkem vnější a vnitřní změny, která ovlivňuje lidskou psychiku. U tohoto stavu je vyžadována reakce, která se s touhle změnou vyrovná. Můžeme tedy říci, že se jedná o jistou potřebu, kdy jedinci něco schází (Nakonečný, 2014, s. 16).

Základní dělení motivace má dvě složky, primární a sekundární. Primární motivace obsahuje základní vrozené biologické potřeby, které mohou fungovat jako instinkty a rozvíjejí se podmiňováním. Kdežto sekundární má naučené tendence chování, jeho sílu, směr a způsob. Motivaci dále rozdělujeme na vnitřní a vnější. Vnitřní motivace pramení zevnitř organismu, konkrétněji z biologických potřeb, únavy, plánů a tak dále. Vnější vlivy

vyvolávají motivaci vnější, tu ovlivňuje počasí, sociální vztahy a podněty z okolí (Hartl, Hartlová, 2010, s. 320).

Uvedeme si tři typy motivací podle Tošnera a Sozanské (2006, s. 47)

a) Konvenční či normativní motivace

Charakteristická u věřících osob nebo u osob starších šedesáti let. Morální normy a náboženské přesvědčení zakládají na tomhle typu motivace.

b) Reciproční motivace

Tenhle typ souvisí s užitečností pro dobrovolníka samotného. Jako charakteristickým znakem je navazování nových vztahů, rozšíření svých schopností a dovedností a v neposlední řadě také zájem o nové zkušenosti. Dobrovolníci jsou převážně nevěřící lidé mladší třiceti let.

c) Nerozvinutá motivace

Tahle motivace má souvislost se studenty vysokých škol a s lidmi ve věku od 46 až do 60 let. Lidé hledají v dobrovolnické činnosti smysl, důvěru a chtějí šířit dobrou myšlenku (Tošner, Sozanská, 2006, s. 47).

Dle Plhákové (2004) lze na motivaci nahlížet i z jiných úhlů. Motivace může být myšlena jako **vnitřní mentální pohnutka**. Jedná se o ni v případě chování jedince bez jakýchkoliv vnějších podnětů. Je to forma motivace, díky které člověk prožívá nové zkušenosti, nachází rozptýlení, zábavu a jeho oblibou je překonávání různých překážek. Co se týče druhé motivace, tak ta se zabývá spíše **vnějšími podněty**, které působí na člověka a má behavioristický přístup. Vnější podněty charakterizují chování, které je motivováno odměnou.

2.1 Motivace dobrovolníků

Motivace je důvod, proč dobrovolníci vykonávají činnost. Je tedy pro dobrovolnictví velice zásadní, poněvadž dobrovolnictví podléhá, jakožto každá jiná lidská činnost, jejím různým typům. Následovně si řekneme o dvou přístupech.

a) Psychologický přístup

Tenhle přístup zdůrazňuje roli osobních vlastností altruistické osobnosti. Člověk, který má vrozenou empatii, může mít i altruistickou motivaci. Ta ho odlišuje od ostatních lidí, kteří tuhle činnost vykonávají za peníze (Frič, Pospíšilová, 2010, s. 105).

Touhu pomáhat druhým, i na vlastní úkor, můžeme považovat za dostatečně vhodnou motivaci. Altruistická motivace charakterizuje mnoho projevů, těmi mohou být láska k bližnímu, pocit solidarity s chudými, milosrdenství a soucit s lidmi v nesnázi. Taktéž ji můžeme nazvat jako emocionální motivace, a to z důvodu sociálního cítění. Avšak pravost těchto motivací bývá mnohokrát zpochybňována. V oblasti zkoumání se často vyskytuje otázka, zda je možné, aby altruista za svou činnost opravdu nic nedostával. Nicméně dobrovolník získává vhodnou kvalifikaci, respekt u důležitých lidí a taktéž šanci seznámit se s potenciálním partnerem. Za zisk můžeme považovat i dobrý pocit z práce, která je ve prospěch jiných. Avšak někteří vědci nalézají část sobectví v každé dobročinné činnosti, což podle nich ji morálně znehodnocuje. Vede to až k pochybám existence altruismu i jeho představitelů. Člověk, který se zajímá o blaho jiných, pokaždé něco získá a nezáleží na tom, zda chce, nebo nechce. Uvědomění si těchto zisků vede k větší nebo menší míře motivace k dobročinnosti. Člověk, který se obětuje pro ostatní, může předpokládat, že mu jeho altruismus bude v budoucích letech vrácen. Dobrovolnická činnost, která je emocionálně motivovaná, je nakažena egoismem. Avšak pokud je emocionální zainteresovanost altruisty na vykonávání dobra mravně správná, jsou jeho zisky morálně odlišné než zisky egoisty. Sobeckost není základní důvod k rozhodnutí pracovat dobrovolně, můžeme tedy altruistickou motivaci brát jako podstatnou pro zkoumání dobrovolnictví. Psychologové, kteří se zabývají vnitřními motivy jednotlivců, zařazují egoistické motivy do svých analytických rámců a konceptů měření motivace. Zavrhnou považovat osobnost dobrovolníka za úplného světce. Nicméně uznávají možnost existence tzv. dobrovolníka sobeckého rázu a současně zmiňují, že tak jako není úplně altruistický dobrovolník, není dobrovolník ani čistě sobecký.

b) Sociologický přístup

Sociologové hájí sobecké motivy, které vedou k dobrovolnické činnosti. Dobrovolníci jsou motivováni společenskými odměnami, za snahu docílení ideálů dobrého člověka. Sociální motivace se snaží zjistit, z jakého důvodu člověk pracuje dobrovolně. Můžeme rozeznat tři základní normy, které mohou lidi motivovat k dobrovolnické činnosti. U první normy předpokládáme, že pomoc druhým nám bude oplacena. Co se týče druhé normy, tak ta věří ve spravedlnost. Poslední norma, tedy norma sociální zodpovědnosti, bere důraz na občanskou povinnost pomáhat lidem v nesnázích (Frič, Pospíšilová, 2010, s. 106–108).

2.2 Motivy dobrovolné činnosti

Motivy dobrovolníků nemusí vždy být jednoznačně užitečné pro ostatní. Souhrn nepatřičných, až nebezpečných motivů pro práci dobrovolníka uvedeme podle Vitoušové (1998). Lidé, co zodpovídají za práci s dobrovolníky, by měli být zřetelně poučeni o existenci motivů, které jsou pro nezištnou službu ostatním lidem nevhodné. Nestačí o nich pouze vědět, ale je důležité je v pravou chvíli rozpoznat a uchazeče o spolupráci s vícero zápornými motivy zavrhnout.

Následně si řekneme o několika negativních motivech uchazeče, na které by každá nezisková organizace měla brát zřetel.

- Soucit vedoucí k degradaci klienta,
- Nadměrná a zbytečná zvědavost,
- Služba, která vyplývá z povinnosti,
- Touha obětovat se, osobní neštěstí, se kterým si uchazeč neví rady, a proto chce ve službě hledat vlastní duševní rovnováhu,
- Osamělost a chtíč po přátelství,
- Pocit sebedůležitosti a nenahraditelnosti,
- Malá míra sebeúcty,
- Panovačnost, touha ovládat jiné lidi.

Těmhle lidem je přednější pocit uznání než pomoc ostatním jedincům. Taktéž se může projevit touha po moci nad někým jiným. V případě velmi silného nebezpečného motivu nebo motivu, který je spojován s nějakým dalším negativním motivem, může neřešení téhle situace poškodit klienta, ale taktéž i vztahy na pracovišti (Tošner, Sozanská, 2002, s. 45-46).

3 PARADIGMATA ZKOUMÁNÍ DOBROVOLNICKÉ PARTICIPACE

Dobrovolnická participace má mnoho druhů a oblastí, co se týče jejího působení. Nelze na ně nahlížet pouze z jedné perspektivy. Následovně se budeme zabývat třemi kategoriemi.

3.1 Nezisková perspektiva

Tahle perspektiva se dívá na dobrovolnictví jakožto na práci, za kterou jedinec nedostane zapláceno. Dále na specifický zdroj pro neziskový sektor a veřejnou správu.

Nezisková perspektiva je považována za jakýsi převažující přístup pro zkoumání onoho dobrovolnictví. Příkládá důležitost na vliv institucí formálního typu. Jedná se o vládu a instituci veřejné správy. Reakce populace na jejich institucionální prostředí zapříčinila vznik dobrovolnictví, jakožto aktivity, která je pevně spojená s fungováním neziskových organizací. Můžeme zde často spatřit teorii veřejné politiky a ekonomické teorie. Co se týče makroekonomické teorie, tak ta uvádí, že za vznik dobrovolnických aktivit může chyba státu a trhu. Jestliže budeme hovořit o makroekonomických analýzách, tak je potřeba si říct, že se soustředí na odhalení objemu dobrovolnické práce, ale i její hodnoty, výšky nákladů a zisků, které jsou s ní spojeny. Avšak nemůžeme opomenout počet odpracovaných hodin a dobrovolníků ve společnosti nebo v daném regionu. Pokud budeme hledat mikroekonomické objasnění příčiny dobrovolnické zainteresovaní lidí, tak zjistíme, že se koncentruje na hledání skrytých výhod altruistického chování pro jeho držitele, které ho, nějakým způsobem, motivují k iracionálnímu dobrovolnickému chování. Usilují o přesvědčení, že chování, které je označováno za altruistické, je do nějaké míry smícháno s egoismem. Ne každý dobrovolnický čin je tudíž zcela altruismus.

3.2 Perspektiva občanské společnosti

Tahle perspektiva nahlíží na menší členské organizace. Zabývá se například motivací dobrovolníků, sociálních sítí a vzájemnou prospěšností. Nejčastěji se jí zabývají sociologové, politologové a psychologové.

Dobrovolník je jako jednatel sociální změny, který zasahuje proti nespravedlnosti, pře se za humanitní ideál a práva znevýhodněných lidí. Nedílnou součástí participace populace, na občanském a veřejném životě, jsou dobrovolnické aktivity. V každodenním působení s ostatními lidmi vzniká dobrovolné angažmá. V sociologické literatuře existují dva proudy, jejichž účinnost lze spatřit v teoretické reflexi dobrovolnického původu. Proud normativistický neboli proud první, vyzdvihuje vliv norem, hodnot a postojů sociálního

okolí na volbu člověka, zda z něj bude dobrovolník, či nikoliv. Dobrovolnictví je výsledek vyhovující socializace k normám a hodnotám dobrovolnictví, která se nejprve realizuje v rodinném prostředí, komunitě a jako poslední v sekundárních institucích. Dobrovolnické aktivity mohou jedinci zapříčinit vyšší status a reputaci v dané komunitě.

Druhý proud nese název „proud sociální praxe“. Ten tvrdí, že dobrovolnictví můžeme označit jako výsledek vzorců chování, které jsme si opatřili díky praktickým zkušenostem. Dobrovolnictví se můžeme naučit praxí a interakcí s ostatními dobrovolníky.

Tenhle druh participace schvaluje normy „generalizované reciprocity“, které přispívají k většímu dobru pro ostatní. Jedná se o dobrovolné sdružení občanů, které dopomáhá k vytvoření sociálního kapitálu ve společnosti. V dobrovolných aktivitách můžeme spatřit podmínku pro fungování demokracie, dobrovolníci přispívají kontrolovat politické představitele a přimět je k veřejnému prokazování svých skutků.

3.3 Volnočasová perspektiva

Dobrovolnictví je způsob trávení volného času. Jedná se o komplexní přístup, jehož ambice jsou začlenit všechny oblasti dobrovolnictví.

Rozlišujeme tři základní kategorie volného času na seriózní, příležitostné a projektové aktivity. Co se týče seriózních volnočasových aktivit, tak můžeme hovořit o volnočasové „kariéře“, jelikož je tenhle typ aktivity nejnáročnější. Zde se shledáváme s dobrovolnictvím jako se smyslem života. Zdrojem potěšení a radosti je naopak příležitostné dobrovolnictví.

Z hlediska postavení můžeme rozdělit osoby u volnočasových aktivit na amatéry, hobbyisty a dobrovolníky. Amatéri se ve svém volném čase koncentrují na nějakou aktivitu, kterou vykonávají placení profesionálové. Může se jednat o hraní na hudební nástroj, nebo zájem o vědu či umění. U hobbyistů aktivita postrádá analogii v placené profesi. Bezplatnou pomoc pro jiné lidi, nemusí se jednat čistě jen o pomoc z rodinného hlediska, vykonává poslední zmíněná osoba, tudíž dobrovolník (Frič, Pospíšilová, 2010, s. 13-20).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 METODOLOGICKÝ VÝZKUM

V praktické části budeme navazovat na problematiku, kterou jsme si již vymezili v části teoretické. Budeme se zabírat názory středoškolských studentů na dobrovolnickou činnost. Na začátku praktické části popíšeme výzkumný problém, otázky a výzkumné cíle. Později se budeme zabývat výzkumnými výsledky, které vyjádříme pomocí grafů. V závěru práce se setkáme s interpretací dat a se samotným závěrem.

4.1 Výzkumný problém

Výzkumným problémem této bakalářské práce je zjistit názory středoškolských studentů na dobrovolnickou činnost. Zabýváme se obsazeností studentů v dobrovolnictví, jejich informovaností a jaké motivy vedou studenty k oné dobrovolné činnosti. Pro výzkum jsme zvolili třídění v rámci deskriptivní statistiky.

4.2 Výzkumné cíle a výzkumné otázky

Hlavním výzkumným cílem téhle bakalářské práce je zjistit, jaké jsou názory středoškolských studentů na dobrovolnickou činnost. Abychom zjistili náš hlavní cíl, zvolili jsme několik dílčích.

Dílčí cíle:

- Určit motivy, které přispívají k prosociálnímu chování.
- Zjistit, jak jsou středoškolští studenti informováni o možnostech dobrovolnické činnosti.
- Odhalit, jaká cílová skupina je v oblasti dobrovolnické činnosti nejvyhledávanější.
- Zjistit, jak středoškolští studenti hodnotí dobrovolnictví.
- Zjistit, kolik studentů na střední škole je aktivně zapojeno do dobrovolnické činnosti.

S výzkumnými cíli korespondují výzkumné otázky.

Hlavní výzkumná otázka: Jaký je názor středoškolských studentů na dobrovolnickou činnost?

Ke zjištění odpovědi na danou výzkumnou otázku jsme si vytvořili několik dílčích.

Dílčí výzkumné otázky:

- Jaké jsou motivy vedoucí studenty k dobrovolnické činnosti?
- Jaká je informovanost středoškolských studentů o možnostech dobrovolnické činnosti?
- Jaká cílová skupina je v oblasti dobrovolnictví pohledem středoškoláků nejvyhledávanější?
- Jak středoškolští studenti hodnotí dobrovolnickou činnost?
- Jaká je obsazenost středoškoláků v dobrovolnictví?

4.3 Technika sběru dat

Pro tenhle výzkum jsme si zvolili jako výzkumný nástroj dotazníkové šetření. Jedná se o nejběžnější metodu pro kvantitativní výzkum. Důvodem, proč jsme si zvolili kvantitativní výzkum, je velký počet respondentů, díky kterým můžeme lépe a pravdivě vyhodnotit závěry pro naše stanovené cíle.

Dotazník obsahuje 21 položek, které jsou uzavřené. V dotazníku se objevuje Likertova škála, která poměřuje různé stupně postojů a názorů. Jednalo se o anonymní dotazník, který byl dostupný od 11. 2. do 29. 3., tedy 47 dní, na internetovém portálu Survio. Dotazník navštívilo 404 osob, ale dokončilo ho 266. Procentuální celková úspěšnost vyplnění dotazníku činí 65,8 %. 80 % respondentů vyplnilo dotazník v časovém rozmezí 2 až 5 minut. Snažili jsme se úmyslně vytvořit dotazník tak, aby byl časově dostupný a optimální všem studentům středních škol.

4.4 Výzkumný soubor

Výzkumný soubor se skládá ze středoškolských studentů. Cílem výzkumu bylo oslovit co nejvíce škol za účelem velkého počtu respondentů, ale mnohdy se stalo, že školy odmítaly dotazníkové šetření kvůli nadměrnému počtu nebo preferovaly pouze absolventy jejich škol. Osloveno bylo celkem 13 škol, z toho 7 škol bylo schopno spolupracovat a souhlasily s výzkumem. Celkový počet respondentů je tedy 266. Dle předchozí domluvy, s ředitelem nebo pedagogickým pracovníkem, byl studentům poslán na emailové adresy odkaz, který směřoval na aplikaci Survio, kde se nacházel dotazník pro tuhle bakalářskou práci. Procentuálně větší část dotazníkového šetření obsadily ženy, kterých bylo 175 (66 %). Co se týče věku respondentů, tak 185 (69,5 %) studentů se nachází ve věku od 15 do 17 let. U respondentů převažovali studenti prvních ročníků, jednalo se o 131 (49 %) mladistvých.

4.5 Způsob zpracování dat

Při zpracování dat vycházíme z výzkumných otázek, které mají deskriptivní formu, proto zpracovaná data utřídíme pomocí tabulek četností, které následně procentuálně vyjádříme. Pro vyjádření dílčích výzkumných otázek 1–5 použijeme deskriptivní formu popisu. Pro přehlednost využijeme barevné grafy.

5 VÝSLEDKY VÝZKUMU

V této kapitole se budeme zabírat vyhodnocením výsledků, které jsme získali dotazníkovým šetřením. Dotazník je rozdělen na dvě části, první část se soustředí na názory středoškolských studentů ohledně dobrovolnictví, poslední část je věnována identifikačním položkám. První část je rozdělena do pěti oblastí, které se vztahují ke konkrétním cílům. Položky v dotazníku číslo 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 spadají do Likertovy škály, přičemž 1 znamená: zcela nesouhlasím, 2 znamená: spíše nesouhlasím, 3 znamená: ani nesouhlasím, ani souhlasím, 4 znamená: spíše souhlasím a 5 znamená: zcela souhlasím.

V předešlé kapitole jsme si uvedli respondenty, kteří tvoří výzkumný soubor, soustředili jsme se na pohlaví, věk a studijní ročník. Nyní se budeme zabývat samotnými názory studentů střední školy na dobrovolnou činnost.

Díličí výzkumná otázka číslo 1: Jaké jsou motivy vedoucí studenty k dobrovolnické činnosti?

S první otázkou souvisí v dotazníku položky číslo 8, 11, 14.

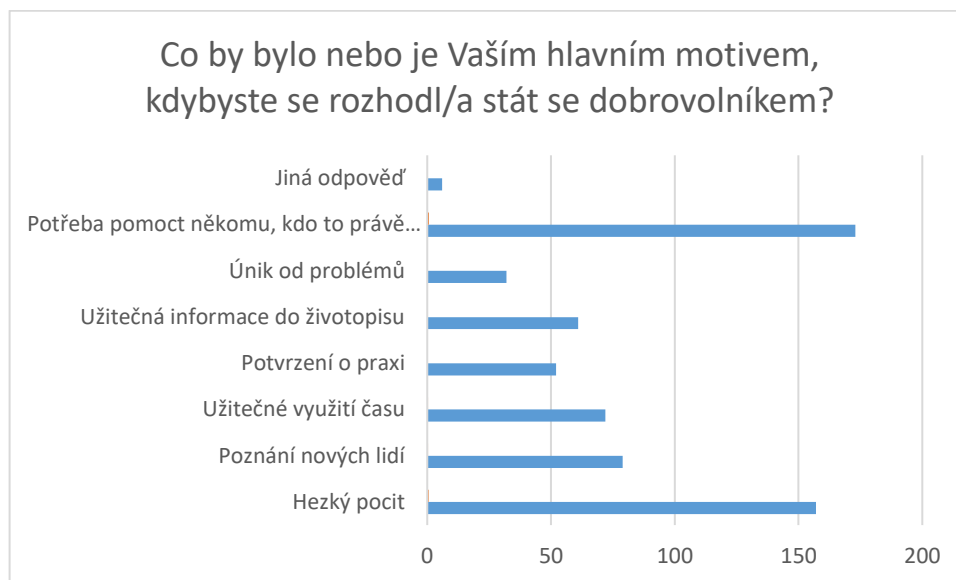
Položka číslo 8: Dovedl/a by sis představit, že bys působil/a jako dobrovolník v některé z oblastí dobrovolnictví?

Graf 1 Položka číslo 8

Jak můžeme vyčíst z grafu, 181 respondentů (68 %) hodnotilo položku kladně, pouhých 85 respondentů (32 %) si neumí představit, že by působili jako dobrovolníci.

Položka číslo 11: Co by bylo/je Vaším hlavním motivem, kdybyste se rozhodl/a stát se dobrovolníkem?

Graf 2 Položka číslo 11

U této otázky bylo možné vybrat vícero odpovědí, tudíž procentuální součet tu nebude tvořit 100 %. Z grafu je zřejmé, že studenti středních škol mají nejčastější motiv *potřebu pomoci někomu, kdo to právě potřebuje*, celých 173 (65 %) respondentů si zvolilo tuhle odpověď. Druhá nejčastější odpověď je *hezký pocit*, tuhle položku si vybralo 157 (59 %) studentů. Co se týče třetí nejobvyklejší odezvy v dotazníku, tak se vztahuje na *poznání nových lidí*. 79 (29,7 %) studentů středních škol tíhne k dobrovolnictví za účelem nových sociálních kontaktů. Odpověď *užitečné využití času* si na tom vede podobně, 72 (27,1 %) středoškoláků se rozhodlo označit tohle tvrzení za motiv. *Užitečná informace do životopisu* motivuje k dobrovolnictví 61 studentů, tedy 22,9 %. Další hnací silou k dobrovolnictví bylo potvrzení *o praxi*, na tenhle motiv reagovalo 52 (19,5 %) žáků. Jako nejméně častým motivem k dobrovolnictví, u mladistvých, je *únik od problémů*. Takovou odpověď zvolilo pouze 32 (12 %) respondentů. *Jinou odpověď* označilo 6 jedinců (2,3 %).

Položka číslo 14: Myslíte si, že byste měl/a čas vykonávat dobrovolnickou činnost?

Graf 3 Položka číslo 14

Z odpovědí vyplývá, že valná většina studentů, přesněji 95 (35 %), nemá ponětí, zda by měla čas vykonávat dobrovolnickou činnost. O něco v menším měřítku se vyskytují studenti, kteří si myslí, že trpí absencí času na tuhle aktivitu. Studentů, kteří odpověděli *ne*, je 60 (23 %) a *rozhodně ne* je 53 (20 %). S pozitivní odpovědí se setkáváme pouze s 37 (14 %) studenty, kteří si myslí, že mají dostatek času. Nejmenší část středoškoláků 21 (8 %) si je jistá tím, že má mnoho času na dobrovolnickou aktivitu.

Dílčí výzkumná otázka číslo 2: Jaká je informovanost středoškolských studentů o možnostech dobrovolnické činnosti?

S druhou dílčí výzkumnou otázkou souvisí v dotazníku položky číslo 1, 2, 3, 4, 6, 9, 15

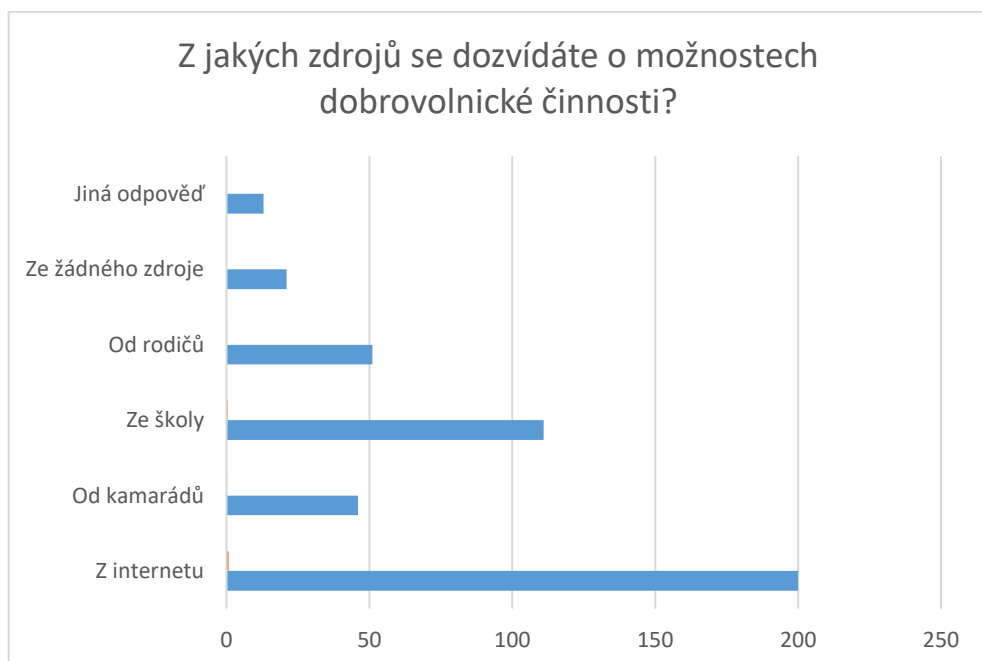
Položka číslo 1: Měli jste někdy možnost seznámit se s problematikou dobrovolnictví?

Graf 4 Položka číslo 1

Jak si můžeme všimnout z grafu, tak celých 141 (53 %) respondentů nemělo možnost se seznámit s problematikou dobrovolnictví. Kdežto 125 (47 %) studentů se již setkala s danou problematikou.

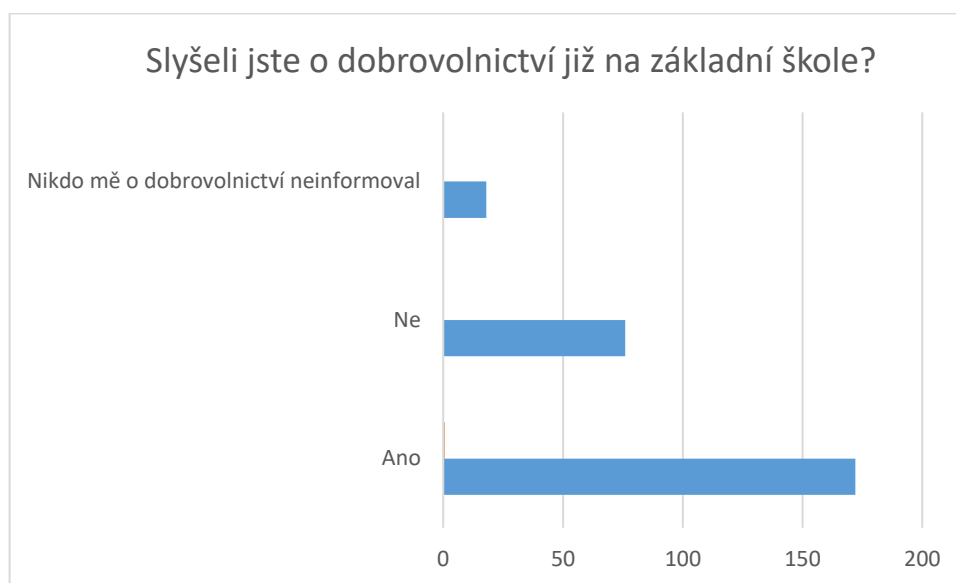
Položka číslo 2: Z jakých zdrojů se dozvídáte o možnostech dobrovolnické činnosti?

Graf 5 Položka číslo 2

U téhle odpovědi bylo možné zodpovědět více odpovědí. Nejpočetnější skupina studentů se dozvídá o dobrovolnictví z *internetových zdrojů*. Jedná se o 200 respondentů (75 %). *Školní prostředí*, jako zdroj informací, označilo 111 studentů, tedy 42 %. V menších měřítkách se pohybuje informovanost *od rodičů* (51 respondentů, 19 %) a *od kamarádů* (46 respondentů, 17 %). 21 studentů (8 %) se nedozvídá o dobrovolnictví ze *žádného zdroje* a 13 studentů (5 %) *ze zdroje jiného*.

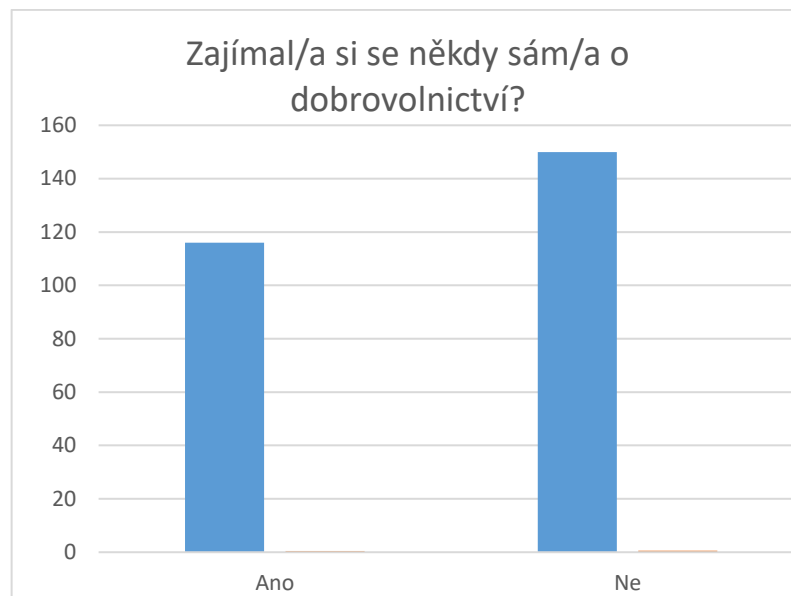
Položka číslo 3: Slyšeli jste o dobrovolnictví již na základní škole?

Graf 6 Položka číslo 3

Z grafu vyplývá, že převažující většina lidí, s počtem 172 (65 %) se dozvídá o dobrovolnické činnosti již na základní škole. Pouhých 76 (28 %) studentů nesouhlasí. Minimum studentů s počtem 18 (7 %) vůbec ještě nebylo informováno o pojmu dobrovolnictví.

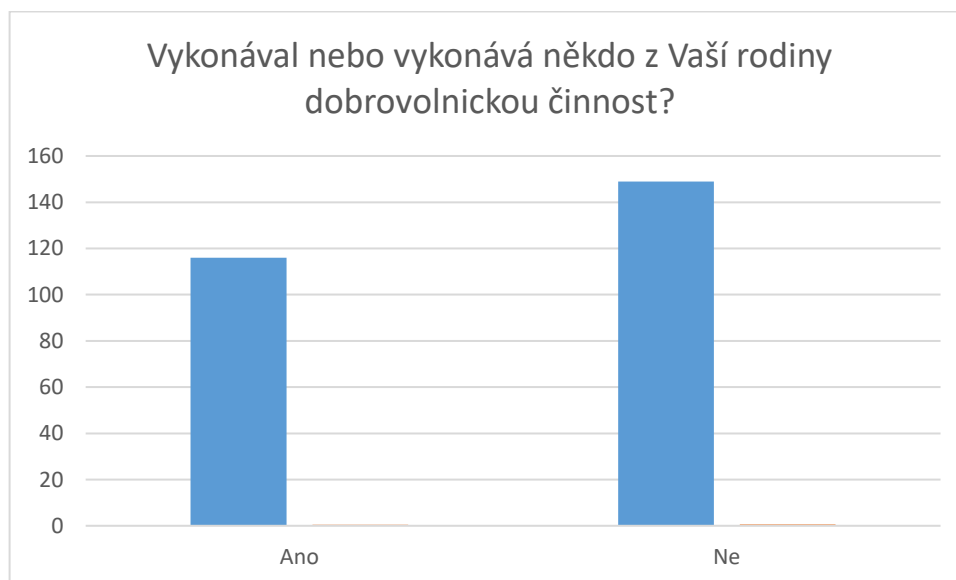
Položka číslo 4: Zajímal/a si se někdy sám/a o dobrovolnictví?

Graf 7 Položka číslo 4

116 (44 %) studentů středních škol se zajímá o dobrovolnictví z vlastní iniciativy. Avšak o něco větší skupina studujících se o dobrovolnictví samo nezajímá, přesněji se jedná o počet 150 studentů (56 %).

Položka číslo 6: Vykonával nebo vykonává někdo z Vaší rodiny dobrovolnickou činnost?

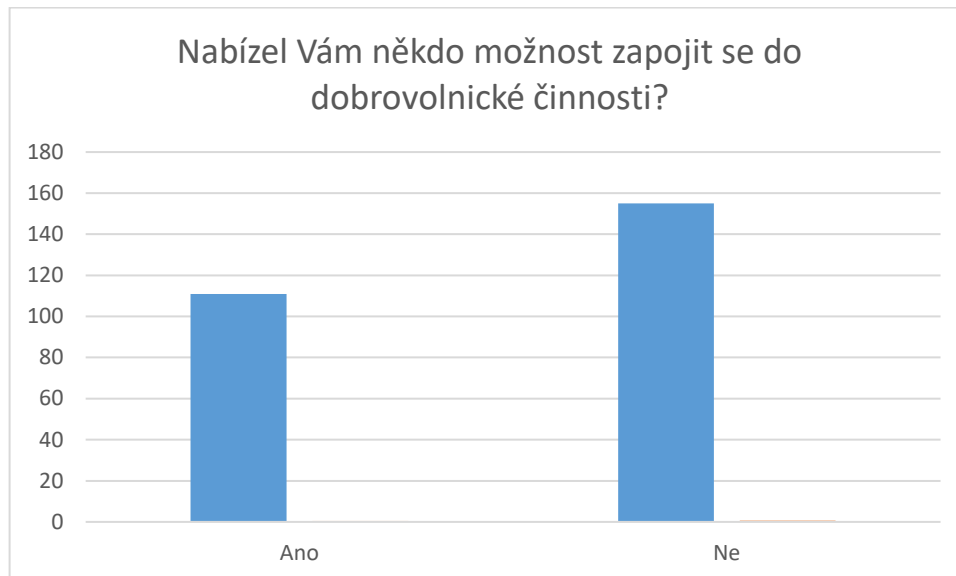

Graf 8 Položka číslo 6

Když jsme zkoumali, zda mají studenti člena rodiny, který se angažuje v dobrovolnictví, tak jsme zjistili, že rozdíly nejsou zas tak velice odlišné. Větší počet respondentů, tedy 149 (56

%) odpovědělo výrokem ne. O něco menší část, 116 (44 %) zkoumaných jedinců, odpověděla ano.

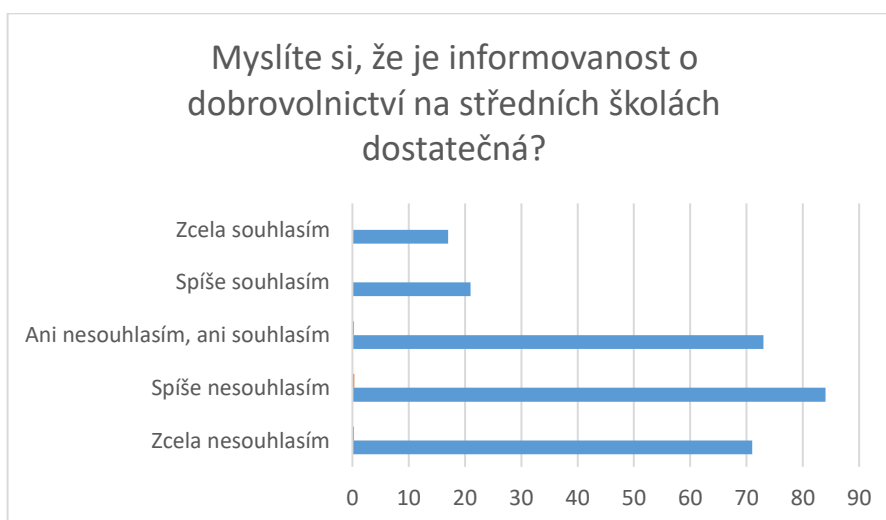
Položka číslo 9: Nabízel Vám někdo možnost zapojit se do dobrovolnictví?

Graf 9 Položka číslo 9

Z grafu je zřejmé, že středoškolským studentům nebyla většinou poskytnuta nabídka zapojit se do onoho dobrovolnictví, jedná se o 155 jedinců (58 %). Počet studentů, kterým byla poskytnuta možnost zapojit se do činnosti, je 111 (42 %).

Položka číslo 15: Myslíte si, že je informovanost o dobrovolnictví na středních školách dostatečná?

Graf 10 Položka číslo 15

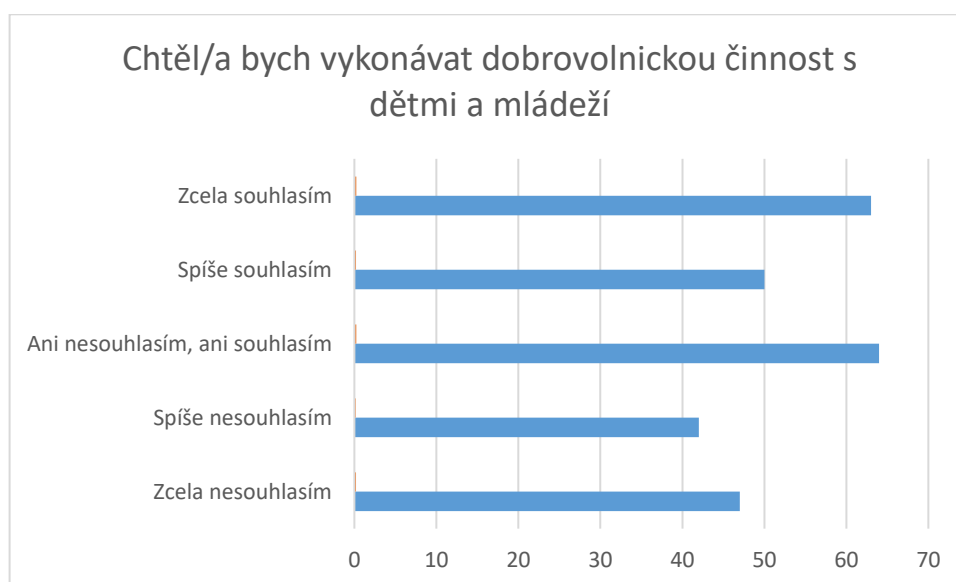
Touhle Likertovou škálou jsme zjistili, že 84 studentů (23 %) *spíše nesouhlasí* nebo 71 studentů (27 %) *zcela nesouhlasí* s tvrzením, které se ptá na dostatečnou informovanost o dobrovolnictví na středních školách. 73 studentů (27 %) zůstalo v neutrální roli a ohodnotilo informovanost o dobrovolné činnosti jako *ani nesouhlasím, ani souhlasím*. S tímhle tvrzením souhlasilo pouze 21 studentů (8 %), a to jako *spíše souhlasím*, kdežto na poslední příčce zůstává *naprosto souhlasím*, a to se 17 jedinci (6 %).

Dílčí výzkumná otázka číslo 3: Jaká cílová skupina je v oblasti dobrovolnictví, pohledem středoškolských studentů, tou nejvyhledávanější?

S třetí dílčí výzkumnou otázkou souvisejí položky v dotazníku: 16, 17, 18

Tyhle tři položky obsahují Likertovu škálu.

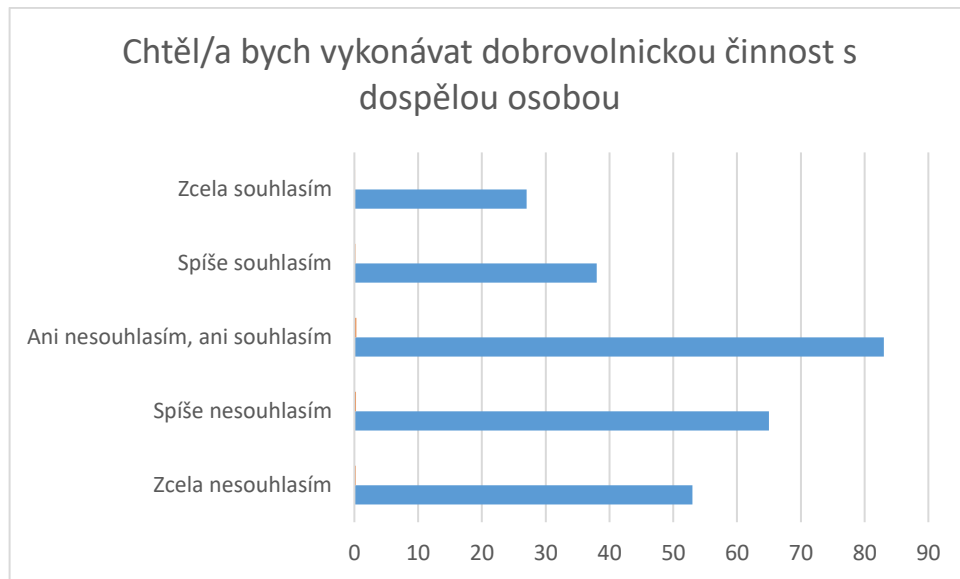
Položka číslo 16: Chtěl/a bych vykonávat dobrovolnickou činnost s dětmi a mládeží

Graf 11 Položka číslo 16

Studenti nejvíce preferovali, v téhle položce, odpověď *ani nesouhlasím, ani souhlasím*. Označilo ji 64 respondentů (24 %). Druhou nejčastější odpovědí bylo *zcela souhlasím*, 63 středoškoláků (23 %) by si představovalo vykonávat dobrovolnou činnost s dětmi i mládeží. S tím souvisí i třetí nejčastější odpověď, kterou označilo 50 studentů (19 %) a jedná se o odpověď *spíše souhlasím*. Podobně si stojí odpověď s výrokem *zcela nesouhlasím*, tu preferovalo 47 respondentů (18 %). Nejméně častá odpověď je *spíše nesouhlasím*, se kterou se ztotožnilo 42 jedinců (16 %).

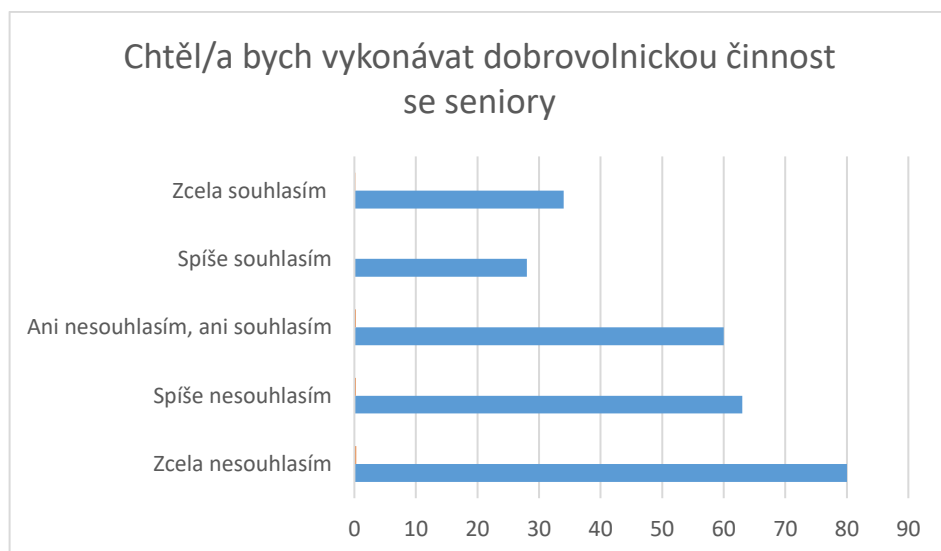
Položka číslo 17: Chtěl/a bych vykonávat dobrovolnickou činnost s dospělou osobou

Graf 12 Položka číslo 17

Opět se můžeme přesvědčit, že i v tomto grafu převažuje tvrzení ani souhlasím, ani nesouhlasím, které vybralo 83 respondentů (31 %). Než souhlasím, vybírali studenti spíše nesouhlasím (65 respondentů, 24 %) a zcela nesouhlasím (53 respondentů, 20 %). Menší část zvolila tvrzení spíše souhlasím, konkrétněji 38 studentů (14 %). Nejhůře na tom byla odpověď zcela souhlasím, kterou vybralo 27 respondentů (10 %).

Položka číslo 18: Chtěl/a bych vykonávat dobrovolnickou činnost se seniory

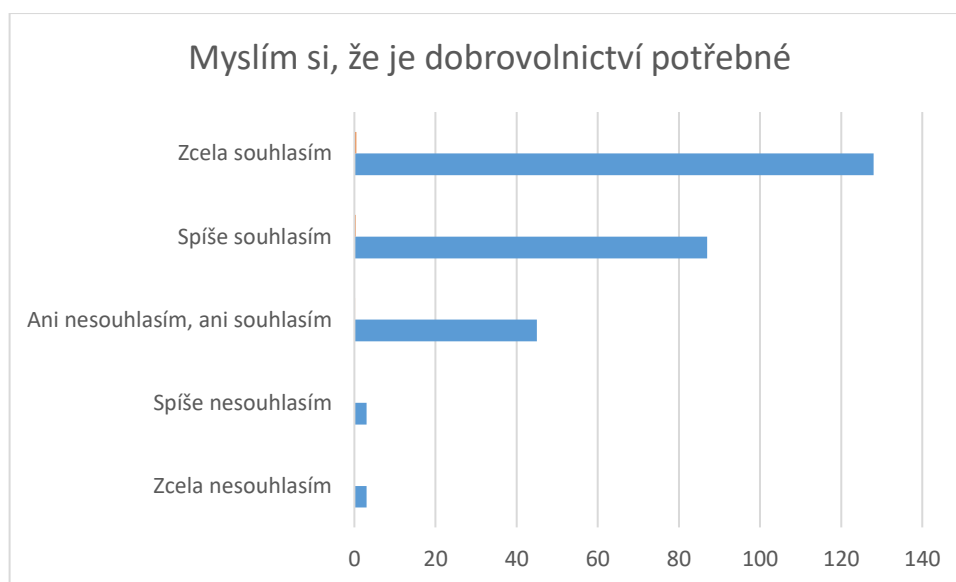
Graf 13 Položka číslo 18

Je viditelné, že studenti středních škol nepreferují dobrovolnou činnost se seniory. Zcela 80 respondentů (30 %) označilo výrok *zcela nesouhlasím*. Druhá častá odpověď je spíše nesouhlasím, která je početně o něco málo větší než neutrální. Celkově tedy označilo položku *spíše nesouhlasím* 63 (24 %) jedinců a *ani nesouhlasím, ani souhlasím* 60 jedinců (23 %). Studenti, kteří odpověděli kladně, se nacházejí v menší skupině. Jedná se o tvrzení *zcela souhlasím*, které vybralo 34 (13 %) respondentů a *spíše souhlasím*, za kterým stojí 28 (10 %) jedinců.

Díličí výzkumná otázka číslo 4: Jak středoškolští studenti hodnotí dobrovolnickou činnost?

Se čtvrtou výzkumnou otázkou souvisejí v dotazníku položky číslo: 12, 13

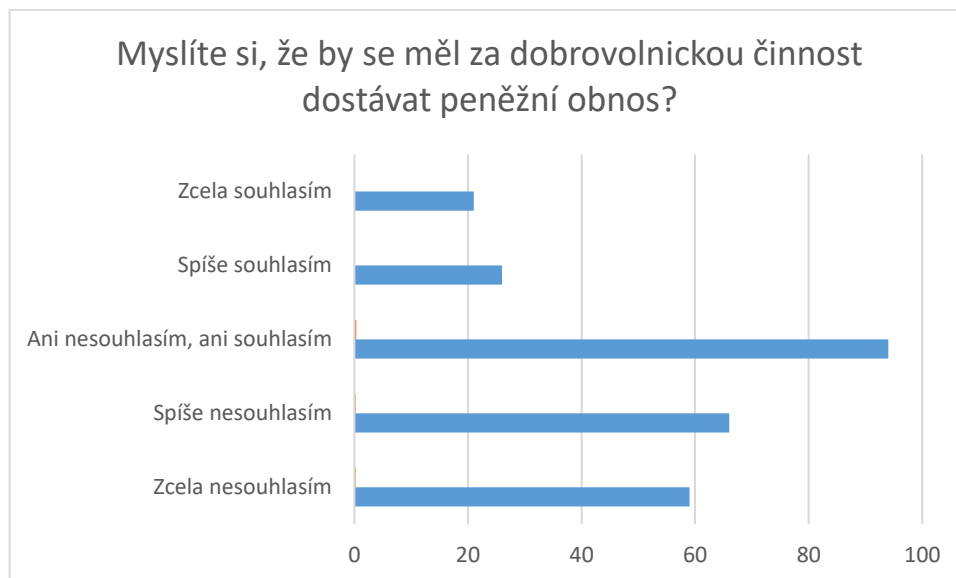
Položka číslo 12: Myslíte si, že je dobrovolnictví potřebné?

Graf 14 Položka číslo 12

Zde si můžeme všimnout, že velká část studentů si uvědomuje důležitost onoho dobrovolnictví. Jestliže se zaměříme na nejpočetnější tvrzení, které je *zcela souhlasím*, tak si můžeme povšimnout, že jej vybralo 128 (48 %) respondentů. Druhou nejpočetnější volbou je *spíše souhlasím*, se kterou se ztotožňuje 87 (33 %) studentů. *Neutrální* odpověď vybralo 45 (17 %) jedinců. Poslední dvě tvrzení, tedy *spíše nesouhlasím* a *zcela nesouhlasím*, jsou zcela početně totožné. Tvrzení zvolili pouze 3 studenti, procentuálně 1 % respondentů.

Položka číslo 13: Myslíte si, že by se měl za dobrovolnickou činnost dostávat malý peněžní obnos?

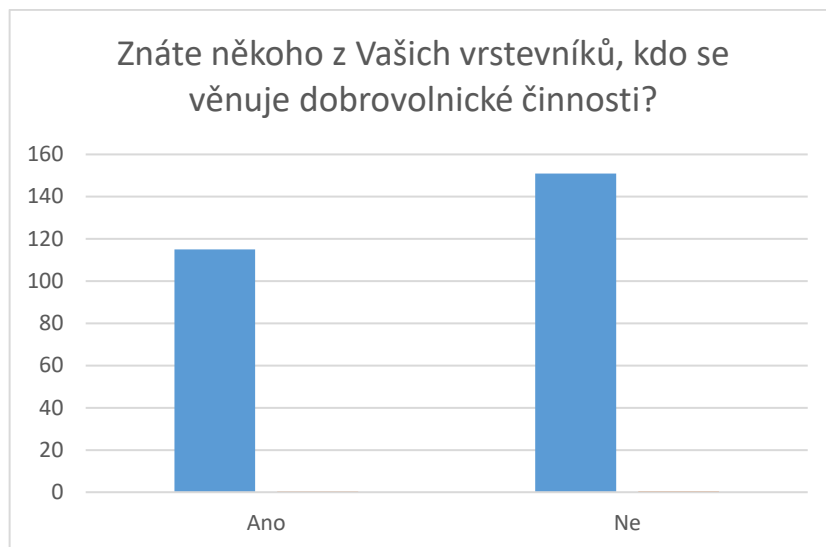
Graf 15 Položka číslo 13

U této otázky lze spatřit vysoce početný *neutrální názor*, který má 94 (35 %) studentů na otázku ohledně peněžního obnosu za dobrovolnickou činnost. Valná většina avšak souhlasí s výrokem, že je správné nedostávat za tuhle aktivitu peníze. Jednalo se o respondenty, kteří se ztotožnili s odpovědí *spíše nesouhlasím*, kterých bylo početně 66 (25 %) a o respondenty, kteří vybrali výrok *zcela nesouhlasím*, tuhle odpověď označilo 59 (22 %) jedinců. Studentů, kteří souhlasili s otázkou, bylo poměrně malé množství. Jednalo se o položky *spíše souhlasím*, kterou obsadilo 26 (10 %) studujících, a *zcela souhlasím*, kterou obsadilo 21 (8 %) studujících.

Dílčí výzkumná otázka číslo 5: Jaká je obsazenost středoškolských studentů v dobrovolnictví?

S pátou výzkumnou otázkou souvisí v dotazníku položky číslo 5, 7, 10.

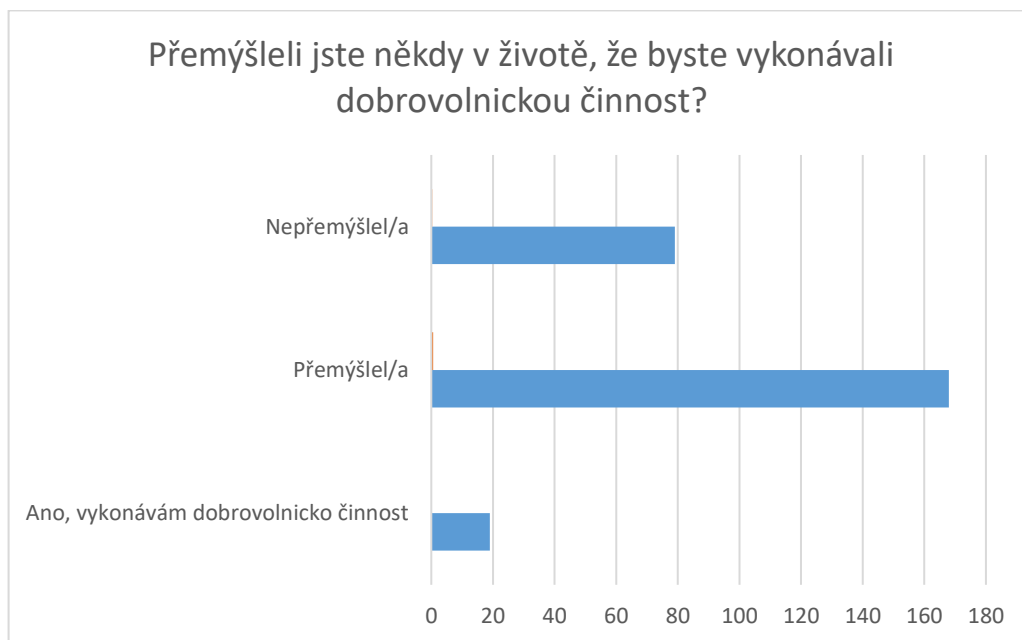
Položka číslo 5: Znáte někoho z Vašich vrstevníků, kdo se věnuje dobrovolnické činnosti?

Graf 16 Položka číslo 5

Můžeme si povšimnout, že většina studentů, tedy 151 (57 %), nezná lidi z jejich věkových skupin, kteří účinkují v dobrovolnictví. O něco menší počet se skládá z 115 (43 %) studujících, kteří znají dobrovolníky, kteří jsou jejich vrstevníci.

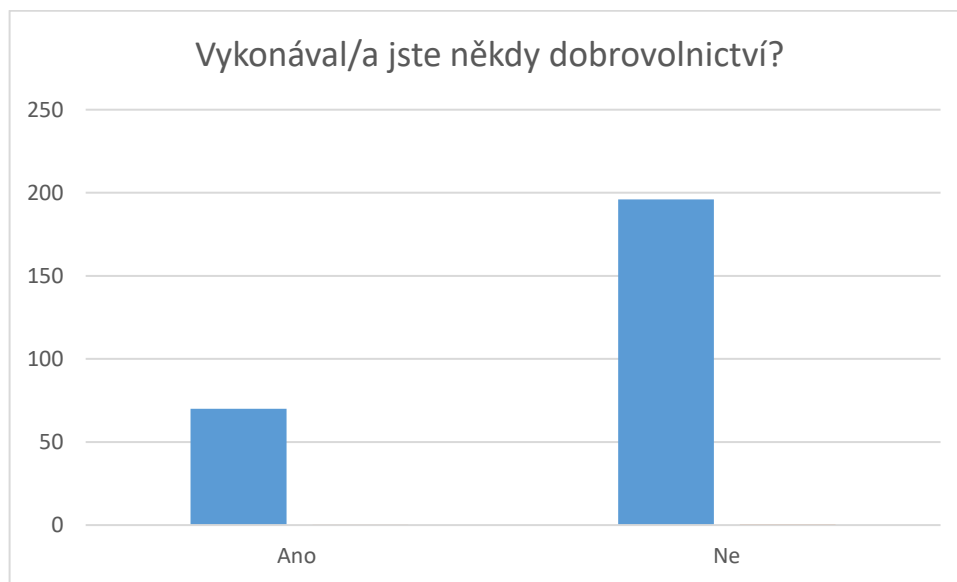
Položka číslo 7: Přemýšleli jste někdy, že byste vykonávali dobrovolnickou činnost?

Graf 17 Položka číslo 7

U převažujícího množství, 168 (63 %) studentů, se objevila myšlenka o tom, že by vykonávali dobrovolnickou činnost. Naneštěstí pouhých 19 (7 %) jedinců ji nyní opravdu vykonává. 79 (30 %) studentů nad dobrovolnictvím ani nepřemýšlelo.

Položka číslo 10: Vykonával/a jste někdy dobrovolnickou činnost?

Graf 18 Položka číslo 10

Z téhle položky jasně vyplývá, že u zkoumaných středoškolských studentů je vysoce nízký počet dobrovolníků. Z grafu můžeme vyčíst, že se pouhých 70 (26 %) jedinců naplno věnuje dobrovolnické činnosti. Zbýlých 196 (74 %) studentů se do téhle činnosti neangažuje.

6 INTERPRETACE DAT A DISKUSE

Za účelem zodpovězení dílčích výzkumných otázek jsme výsledky vyhodnotili dle jednotlivých položek v dotazníku. První dílčí výzkumnou otázkou bylo, jaké jsou motivy vedoucí studenty k dobrovolnické činnosti, kdy z výsledku výzkumu vyplynulo, že hlavním motivem k zapojení se do dobrovolnické činnosti je radost z pomoci druhým a profesní zkušenost, jak také tvrdí Ministerstvo vnitra (Rozvoj dobrovolnictví v ČR, 2015, s. 58).

Druhou výzkumnou otázkou bylo, jaká je informovanost středoškolských studentů o možnostech dobrovolnické činnosti. Dobrovolnictví v ČR má nízkou propagaci a informovanost ve společnosti (Rozvoj dobrovolnictví v ČR, 2015, s. 58), což nám dokazuje náš výzkum, kdy 59 % studentů si myslí, že je informovanost nedostačující. Z výzkumu se dozvídáme, že pouze 42 % studentů se dozvídá o dobrovolnické činnosti ze základní či střední školy. Drtivá většina, 75 % studentů, ví o možnostech dobrovolnictví z internetových zdrojů, jako jsou například sociální sítě. Taktéž je zajímavé, že 58 % studujících nedostalo příležitost se do dobrovolnictví zapojit.

Další dílčí výzkumnou otázkou jsme zjišťovali, jaká cílová skupina je v oblasti dobrovolnické činnosti tou nejvyhledávanější. Výzkum nám ukázal, že studenti nepreferují dobrovolnickou činnost se seniory, celých 54 % respondentů o tuhle oblast nejeví žádný zájem, kdežto 43 % by se rádo věnovalo činnosti s dětmi a mládeží.

Čtvrtou výzkumnou otázkou jsme se dotazovali, jak středoškolští studenti hodnotí dobrovolnictví. Z výzkumu jsme zjistili, že 30 % studentů uvádí, že si v životě nepřipustili možnost, že by mohli vykonávat dobrovolnickou činnost, až 74 % studujících dále uvedlo, že se v průběhu svého studia dobrovolnické činnosti nikdy nevěnovali. Domníváme se, že to může být způsobeno jejich studijní vyčerpáním nebo minimem informací o problematice dobrovolnictví, jak uvádí i Tošner, Sozanská, 2002, s. 53-55.

Poslední výzkumná otázka se zabývala počtem studentů, kteří jsou na střední škole aktivně zapojeni do dobrovolnické činnosti. Z výsledků jsme zjistili, že dotazníkového šetření se zúčastnilo více žen než mužů. Dále Ministerstvo vnitra (2015) konstatuje, že největší skupinu, která je zapojena do dobrovolnické činnosti, tvoří lidé do 25 let, kteří stále studují. Z celkového počtu 266 respondentů jsme zjistili, že se dobrovolnické činnosti aktivně věnuje pouze 19 studentů ve věkové kategorii 15 až 20 let, z toho jen 4 muži, což uvádí i Ministerstvo vnitra z roku 2015, že více času věnují více dobrovolnické činnosti ženy (54 %) oproti mužům (46 %) (Rozvoj dobrovolnictví v ČR, 2015, s. 58).

Analýzou shromážděných dat jsme tedy zjistili, že současní studenti středních škol mají pasivní přístup k dobrovolnické aktivitě. Což se neshoduje s výrokem Ministerstva vnitra (2015, s. 57), které tvrdí, že nejpočetnější skupina, která se věnuje dobrovolnické činnosti, jsou mladí lidé do 25 let, kteří jsou nezaměstnaní nebo stále studují.

Z výzkumu můžeme konstatovat, že informovanost o dobrovolnictví se vyskytuje v nízkém měřítku. Toho se obává i MVČR (2022), které shledává hrozbu v nepostačujícím ocenění činnosti dobrovolníků veřejností, dále spatřuje problém v nedostatečné propagaci oceněných dobrovolníků v hlavních médiích a v neuspokojivé politické podpoře, která způsobuje ztrátu motivace mnoha dobrovolníků v této činnosti. Co se týká informovanosti o terminologii dobrovolnictví, tak může způsobit různé výklady pojmů, které zapříčiňují nepochopení problematiky a omezení propagace (Dobrovolnictví v orgánech státní správy, 2022, s. 20).

Respondenti uváděli za nejčastější motiv k dobrovolnictví dobrý pocit a pomoc někomu, kdo to právě potřebuje. Novotný, Lukeš a kol. (2008) také uvádějí, že mezi nejobvyklejší motivy k dobrovolnické činnosti patří již zmíněný dobrý pocit a pocit smysluplnosti.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývala názory středoškolských studentů na téma dobrovolnictví. Téma téhle práce jsme zvolili z důvodu jeho aktuálnosti a jeho neustálého rozšiřování se. Chtěli jsme zvýšit povědomí středoškolských studentů o tomhle tématu, jelikož dobrovolnictví v ČR má u veřejnosti nedostatečnou propagaci.

Výzkum byl realizován od února do konce března a zúčastnilo se jej 266 studentů středních škol. Respondentům byl zaslán dotazník, který byl zcela anonymní.

V teoretické části jsme popisovali dobrovolnictví, jeho definici a probírali jsme i samotného dobrovolníka. Taktéž jsme se zmínili o vývoji téhle činnosti na území České republiky a zaměřili jsme se na typy, oblasti, bariéry dobrovolnictví a na specifické nároky, které jsou kladeny na člověka, který vykonává dobrovolnickou činnost. Částečně jsme se také soustředili na dobrovolnictví v USA a v Evropě. Dále jsme se zabývali tím, jaká je motivace dobrovolníků a jaké jsou jejich motivy. Poslední kapitolu teoretické části jsme se věnovali paradigmátům zkoumání dobrovolnické participace. Vymezili jsme si 3 kategorie – neziskovou, volnočasovou a perspektivu občanské společnosti.

V praktické části jsme se zabývali kvantitativním výzkumem. Pomocí dotazníkového šetření jsme zkoumali názory středoškolských studentů na dobrovolnickou činnost. Z dílčích výzkumných cílů jsme zjistili informace k naplnění hlavního výzkumného cíle.

Z výsledků výzkumu nám vyplynulo, že na základních a středních školách je informovanost o dobrovolnictví velmi malá. Podíl na dobrovolnické činnosti je mezi studenty středních škol nízký, z 266 studentů se aktivně věnuje dobrovolnictví pouhých 19 osob. Na druhou stranu 181 respondentů uvedlo, že by si dokázali představit, že by se zapojili do dobrovolné činnosti.

Pro většinu studentů je hlavní motivací dobrý pocit, profesní zkušenost a početně nejvíce vybranou motivací je potřeba pomoci někomu, kdo to nezbytně potřebuje.

Z výzkumu se nám podařilo zjistit, že školní prostředí není primární zdroj informací o dobrovolnictví, nýbrž internet.

Co se týká nejpreferovanější skupiny, se kterou by chtěli studenti středních škol pracovat, se stala oblast dětí a mládeže, naopak nejmenší preference se objevily u oblastí se seniory a s dospělou osobou.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. MLČÁK, Zdeněk a Helena ZÁŠKODNÁ, 2013. *Prosociální charakteristiky osobnosti dobrovolníků*. Ostrava: Ostravská univerzita. ISBN 978-80-7464-462-7.
2. MATOUŠEK, Oldřich, 2008. *Metody a řízení sociální práce*. Vyd. 2. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-502-8.
3. KRAUS, Blahoslav, 2008. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-383-3.
4. FRIČ, Pavol a Tereza POSPÍŠILOVÁ, 2010. *Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století*. Praha: Agnes. ISBN 978-80-903696-8-9.
5. SOMROVÁ, Lucie a KLÉGROVÁ Alžběta, 2006. *Dobrovolnictví*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí o.p.s. ISBN 80-86991-68-7.
6. KRŇANSKÁ, E., aj., 2012. *Program Grundtvig a podpora dobrovolnických aktivit v rámci Evropy*. Praha: Dům zahraničních služeb. ISBN 978-80-87335-31-4.
7. TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O., 2006. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. 2. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7367-178-6.
8. TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O., 2002. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. 1. vydání. Praha: Portál. ISBN 80-7178-514-8.
9. BENEDÍKOVÁ, L., 2012. *Rukověť dobrovolníka pečujícího o seniora*. Praha: HESTIA.
10. MATOUŠEK, Oldřich, 2003. *Slovník sociální práce*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-549-0.
11. FRIČ, Pavol a kol., 2001. *Dárcovství a dobrovolnictví v České republice*. 1. vydání. Praha: Agnes a NROS. ISBN 80-902633-7-2.
12. Národní informační centrum pro mládež, 2017. *Dobrovolnictví*. 5. vyd. Praha: Národní ústav pro vzdělávání. ISBN 978-80-7481-197-5.
13. ČECHOVÁ, G., 2000. Proč to ti dobrovolníci dělají? In: TOŠNER, J. *Průvodce dobrovolnictvím pro neziskové organizace*. Praha: HESTIA.
14. NAKONEČNÝ, M., 2009. *Sociální psychologie*. 2. rozš. a přeprac. vyd. Praha: Academia. ISBN 978-80-200-1680-5.

15. VÝROST, J. a I. SLAMĚNÍK, 2008. *Sociální psychologie*. 2., přepracované vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-1428-8.
16. NAKONEČNÝ, M., 2014. *Motivace chování*. 3., přepracované vyd. Praha: Triton. ISBN 978-80-7387-830-6.
17. NAKONEČNÝ, M., 2005. *Sociální psychologie organizace*. Praha: Grada Publishing. ISBN 80-247-0577-X.
18. BEDRNOVÁ, Eva, NOVÝ, Ivan, a kolektiv, 2009. *Psychologie a sociologie řízení*. 3. vyd. Praha: Management Press. ISBN 978-80-7261-169-0.
19. PLHÁKOVÁ, Alena, 2004. *Učebnice obecné psychologie*. Praha: Academia. ISBN 80-200-1086-6.
20. HARTL, P., HARTLOVÁ, H., 2010. *Velký psychologický slovník*. 4. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-686-5.
21. PILÁT, Miroslav, 2015. *Vybrané kapitoly z dobrovolnictví a dobrovolné praxe* [online]. Opava. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: https://is.slu.cz/el/fvp/zima2020/UPPVBK051/Vybrane_kapitoly_z_dobrovolnictvi_uprava.pdf. Studijní opora. Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě.
22. Rozvoj dobrovolnictví v ČR, 2015. *Analýza o stavu dobrovolnictví v zahraničí a ČR* [online]. ACCENDO – Centrum pro vědu a výzkum, z.ú. [cit. 2022-04-11]. Dostupné z [file:///C:/Users/42077/Downloads/01_Rozvoj_dobrovolnictvi_v_CR_Analyza%20\(4\).pdf](file:///C:/Users/42077/Downloads/01_Rozvoj_dobrovolnictvi_v_CR_Analyza%20(4).pdf)
23. NOVOTNÝ, Jiří, LUKEŠ, Martin, a kol., 2008. *Faktory úspěchu nestátních neziskových organizací*. 1. vyd. Praha: Oeconomica. ISBN 978-80-245-1473-4.
24. Dobrovolnická služba, 2022. *MVČR*. [cit. 2022-04-26]. Dostupné z [file:///C:/Users/42077/Downloads/Souhrn_nekterych_podkladu_pro_Koncepci_Rozvoje_dobrovolnictvi_v_CR%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/42077/Downloads/Souhrn_nekterych_podkladu_pro_Koncepci_Rozvoje_dobrovolnictvi_v_CR%20(3).pdf)

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR Česká republika

MVČR Ministerstvo vnitra České republiky

OSN Organizace spojených národů

Tzv. Takzvaný

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Položka číslo 8.....	36
Graf 2 Položka číslo 11.....	37
Graf 3 Položka číslo 14.....	38
Graf 4 Položka číslo 1.....	39
Graf 5 Položka číslo 2.....	39
Graf 6 Položka číslo 3.....	40
Graf 7 Položka číslo 4.....	41
Graf 8 Položka číslo 6.....	41
Graf 9 Položka číslo 9.....	42
Graf 10 Položka číslo 15.....	42
Graf 11 Položka číslo 16.....	43
Graf 12 Položka číslo 17.....	44
Graf 13 Položka číslo 18.....	44
Graf 14 Položka číslo 12.....	45
Graf 15 Položka číslo 13.....	46
Graf 16 Položka číslo 5.....	47
Graf 17 Položka číslo 7.....	47
Graf 18 Položka číslo 10.....	48

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Dotazník

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Dobrý den,

mé jméno je Kamila Dynková a jsem studentka Fakulty humanitních studií Univerzity Tomáše Bati, která se nachází ve Zlíně. Mým studijním oborem je Sociální pedagogika. Touhle cestou bych Vás chtěla poprosit o vyplnění krátkého dotazníku, který zabere pár minut a je zcela anonymní. Tenhle dotazník zjišťuje Vaše názory na dobrovolnickou činnost a slouží pouze k mé bakalářské práci.

Prosím, odpovídejte vždy pravdivě.

Mockrát děkuji za Vaši ochotu a za Váš čas.

1. Měli jste někdy možnost seznámit se s problematikou dobrovolnictví?
 - a) Ano
 - b) Ne
2. Z jakých zdrojů se dozvídáte o možnostech dobrovolnické činnosti? (více možných odpovědí)
 - a) Z internetu
 - b) Od kamarádů
 - c) Ze školy
 - d) Od rodičů
 - e) Ze žádného zdroje
 - f) Jiná odpověď
3. Slyšeli jste o dobrovolnictví již na základní škole?
 - a) Ano
 - b) Ne
 - c) Nikdo mě o dobrovolnictví ještě neinformoval
4. Zajímal/a ses někdy o dobrovolnictví sám/sama?
 - a) Ano
 - b) Ne
5. Znáte někoho z Vašich vrstevníků, kdo se věnuje dobrovolnické činnosti?
 - a) Ano
 - b) Ne
6. Vykonával nebo vykonává někdo z Vaší rodiny dobrovolnictví?
 - a) Ano
 - b) Ne

7. Přemýšleli jste někdy v životě, že byste vykonávali dobrovolnickou činnost?
 - a) Ano, vykonávám ji
 - b) Přemýšlel/Přemýšlela
 - c) Nepřemýšlel/nepřemýšlela
8. Dovedl/a by sis představit, že bys působil/a jako dobrovolník v některé z oblastí dobrovolnictví?
 - a) Ano
 - b) Ne
9. Nabízel Vám někdo možnost zapojit se do dobrovolnictví?
 - a) Ano
 - b) Ne
10. Věnoval/a jste se někdy v průběhu Vašeho studia dobrovolnické činnosti?
 - a) Ano
 - b) Ne
11. Co by bylo/je Vaším hlavním motivem, kdybyste se rozhodl/a stát se dobrovolníkem?
 - a) Hezký pocit
 - b) Poznání nových lidí
 - c) Užitečné využití času
 - d) Potvrzení o praxi
 - e) Užitečná informace do životopisu
 - f) Únik od problémů
 - g) Potřeba pomoci někomu, kdo to právě potřebuje
 - h) Jiná odpověď

Nyní prosím na téhle škále v rozmezí od 1 do 5 vyberte číslo, se kterým nejvíce sympatizujete. 1 znamená naprosto nesouhlasím a 5 znamená naprosto souhlasím.

12.	Myslíte si, že je dobrovolnictví potřebné?	1	2	3	4	5
13.	Myslíte si, že by se měl za dobrovolnickou činnost dostávat peněžní obnos?	1	2	3	4	5
14.	Myslíte si, že byste měl/a čas vykonávat dobrovolnickou činnost?	1	2	3	4	5
15.	Myslíte si, že je informovanost o dobrovolnictví na středních školách dostatečná?	1	2	3	4	5
16.	Chtěla bych vykonávat dobrovolnickou činnost s dětmi a mládeží (např. dětské domovy)	1	2	3	4	5
17.	Chtěla bych vykonávat dobrovolnickou činnost s dospělou osobou (např. azylové domy, integrační centra)	1	2	3	4	5
18.	Chtěla bych vykonávat dobrovolnickou činnost se seniory (např. domovy pro seniory)	1	2	3	4	5

19. Uveďte Vaše pohlaví

- a) Žena
- b) Muž

20. Kolik Vám je let?

- a) 15-17
- b) 18-20

21. Jaký ročník střední školy nyní studujete?

- a) 1.
- b) 2.
- c) 3.
- d) 4.